

Vlada Crne Gore
Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma

Predlog

AKCIONI PLAN
ZA IMPLEMENTACIJU INDUSTRIJSKE POLITIKE 2019-2023,
ZA 2023. GODINU

Podgorica, jun 2023. godine

UVOD

Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma je, shodno Planu implementacije i monitoringa Industrijske politike Crne Gore 2019-2023.godine, u skladu sa Programom rada Vlade za 2023. godinu, kao i Programom pristupanja Crne Gore EU za period 2023-2024. godine, pripremio Akcioni plan za implementaciju Industrijske politike za 2023. godinu (Akcioni plan 2023.). Akcioni plan 2023. se nadovezuje na ostvarene rezultate realizovanih aktivnosti iz Akcionog plana Industrijske politike za period 2021-2022.godine, i predstavlja važan mehanizam monitoringa implementacije Industrijske politike na planu ispunjenja mjerila za privremeno zatvaranje Pregovaračkog poglavlja 20.

U cilju neophodnosti obezbjeđenja kontinuiteta realizacije Industrijske politike i dalje pravovremene implementacije utvrđenih mjera, posmatrano sa aspekta statusa realizacije aktivnosti Akcionog plana za 2022. godinu važno je konstatovati uspješnu realizaciju 65,57% odnosno 40 planiranih aktivnosti, djelimičnu realizaciju 22,95% ili 14 aktivnosti, i nerealizaciju 7 aktivnosti u posmatranom periodu odnosno 11,48%. Ukupna ulaganja iznose 166.557.819,09 € što u odnosu na planirana ulaganja od 215.402.759,81 € predstavlja 77,3% realizacije Akcionog plana. U poređenju sa rezultatima iz prethodnog perioda, stepen realizacije određenog broja aktivnosti u toku 2022. godine je na nešto nižem nivou usljed izazova na eksternom tržištu, rasta inflacije i kamatnih stopa, što je uslovalo nižu tražnju za investicionim kreditima, kao i usljed izazova koji su pratili procedure realizacije određenih programa i aktivnosti.

Akcioni plan 2023. obuhvata 17 operativnih ciljeva sa odgovarajućim indikatorima učinka u smislu polazne vrijednosti 2021. godine, ostvarene vrijednosti 2022. godine i projekcija u vidu ciljne vrijednosti za 2023. godine, sa 61 aktivnosti sa indikatorima rezultata kao i definisanim akterima koji učestvuju u svakoj fazi ciklusa donošenja i sprovođenja industrijske politike, koji će doprinijeti realizaciji utvrđenih strateških ciljeva:

SC1: UNAPREĐENJE INFRASTRUKTURE I POSLOVNOG AMBIJENTA ZA EFIKASNJI INDUSTRIJSKI RAZVOJ

Dalji razvoj energetskog sektora i saobraćaja (unaprijeđen fizički kapital), jačanje ICT infrastrukture, podsticanje održivog upravljanja resursima, razvoj ljudskog kapitala i unapređenje regulatornog okvira i poslovnog ambijenta.

SC2: UNAPREĐENJE INVESTICIJA I FINANSIJA ZA MODERNIZACIJU INDUSTRIJE

Unaprijeđen investicioni i zakonodavni okvir za modernizaciju industrije kroz bolji pristup, raspoloživost i dostupnost finansijama, unapređenje pristupa finansiranju za konkurentna i inovativna preduzeća uz rast investicionih ulaganja u sektor prerađivačke industrije.

SC3: PODSTICANJE INOVACIJA, TRANSFERA TEHNOLOGIJE I RAZVOJA PREDUZETNIŠTVA

Unaprijeđena infrastruktura za inovacije i saradnja naučnoistraživačkih institucija i preduzeća, ojačani administrativni kapaciteti za pristup EU fondovima, razvoj institucionalne infrastrukture i usluga podrške za razvoj preduzetništva, razvoj zelene ekonomije, podrška diverzifikaciji ponude industrijskog sektora u regionalnom kontekstu i dinamična digitalizacija društva i privrede.

SC4: UNAPREĐENJE PRISTUPA TRŽIŠTU

Pojednostavljene trgovinske procedure i smanjene tehničke barijere trgovini, unaprijeđeno povezivanje u klustere i međunarodne lance vrijednosti, jačanje izvoznih performansi preduzeća.

Konceptualno, Akcioni plan 2023. je baziran na postojećim strateškim i operativnim ciljevima Industrijske politike Crne Gore 2019-2023, uz prepoznate globalne ekonomske izazove u periodu post – Covid krize i aktuelne ratne krize, i sadrži aktivnosti koje adresiraju izazove nedovoljno razvijene energetske i saobraćajne infrastrukture za industrijski razvoj, nizak nivo tehnološke modernizacije privrednih subjekata, nedovoljno diverzifikovanu proizvodnu strukturu, nezadovoljavajuću raspoloživost stručnih kadrova za potrebe industrije, nedovoljno prepoznate koristi od prelaska na zelene i cirkularne modele poslovanja, slabu saradnju naučnoistraživačkih institucija i privrede, nedovoljno razvijen proces digitalne transformacije preduzeća, nizak nivo pristupa jedinstvenom evropskom tržištu. Dodatno, Akcioni plan 2023. sadrži i određene aktivnosti koje imaju višegodišnji karakter i koje se u kontinuitetu sprovode shodno unaprijed definisanoj dinamici realizacije projekata i planiranim ciljevima za 2023. godinu. Kako je uglavnom riječ o strateškim infrastrukturnim projektima, zbog njihove važnosti u smislu stvaranja preduslova za unapređenje infrastrukture za efikasniji industrijski razvoj, predmetne

aktivnosti se moraju posmatrati u okviru dužeg vremenskog perioda. Takođe, aktivnosti koje predstavljaju dio redovnih aktivnosti nadležnih institucija realizuju se u kontinuitetu, odnosno u skladu sa vremenskom dinamikom navedenom u Akcionom planu 2023.

Akcioni plan 2023. je sačinjen na bazi utvrđenih preporuka iz Izvještaja o realizaciji Industrijske politike za 2022. godinu kako bi se odgovorilo na izazove relevantne za razvoj industrije u uslovima oporavka od Covid krize i u nestabilnim tržišnim uslovima uzrokovanim ratom u Ukrajini, sa akcentom na aktivnosti koje se nijesu realizovale u 2022. godini u planiranom obimu ili je pak došlo do njihovog prolongiranja za 2023. godine. U tom smislu fokus aktivnosti je na investicijama u sektorima energetike i saobraćaja, finansijskoj podršci u vidu kredita, faktoringa i garantnih šema, grantovima za samozapošljavanje, investicionim ulaganjima za jačanje proizvodnih kapaciteta, razvoju inovacione infrastrukture u skladu sa potrebama preduzeća, grantovima za saradnju privrede i nauke, podršci za start up preduzeća (predakceleracija, rana faza razvoja startapova). Dodatno, planirana je podrška razvoju zelene, klimatski neutralne ekonomije i razvoju industrije na održivom principu cirkularne ekonomije, posebno na implementaciji programa podsticanja energetske efikasnosti u različitim sektorima, razvijanju kapaciteta sajber odbrane, unapređenju ponude i razvoju inovativnih turističkih proizvoda i usluga, unapređenju turističke infrastrukture, pružanju podrške sektoru kreativnih industrija, implementaciji kreativnih ideja i projekata kao i diverzifikaciji izvora finansiranja, podsticanju digitalne transformacije preduzeća, unapređenju pristupa tržištu kroz pojednostavljenje trgovinskih procedura i smanjenje tehničkih barijera trgovine u skladu sa relevantnim EU politikama i preporukama. Imajući u vidu značaj razvoja ljudskog kapitala kroz obrazovanje i sticanje vještina za konkurentnost industrije, u okviru Akcionog plana 2023. planirana je realizacija aktivnosti izrade standarda zanimanja i kvalifikacija, kao i obrazovnih programa stručnog obrazovanja, posebna preporuka se odnosi na intenziviranje implementacije dualnog obrazovanja i praktične nastave u skladu sa potrebama razvoja industrije kojima se stvaraju uslovi za unapređenje tržišta rada kroz jačanje kompetencija i vještina, veću mobilnost radne snage, zapošljavanje i otvaranje novih radnih mjesta u industriji.

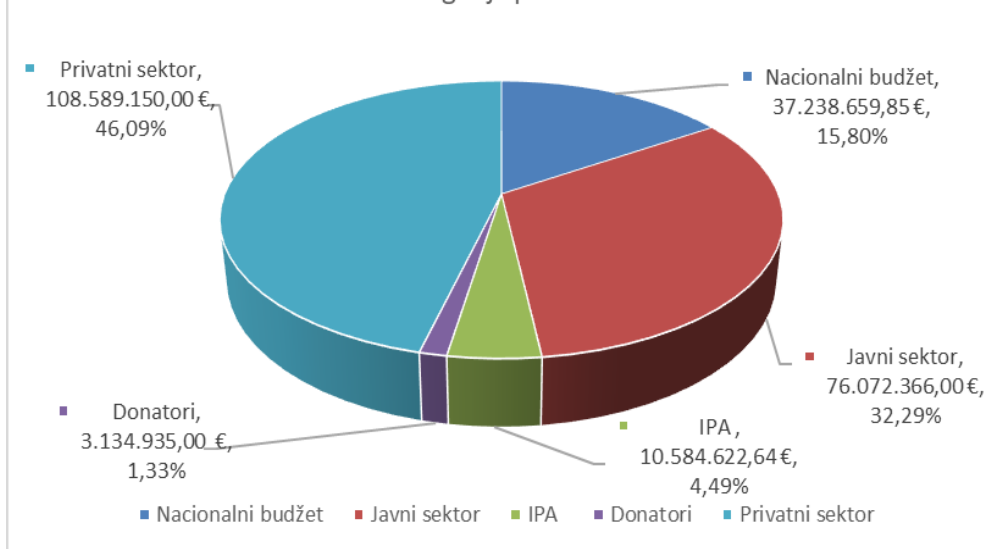
Dodatno, Akcioni plan 2023. je na liniji EU saopštenja „Nova industrijska strategija za Evropu“ (COM 2020/102 i 2021/352) u najvažnijim segmentima koji se odnose na transformaciju ka zelenoj, cirkularnoj i digitalnoj industriji, ulaganjima u inovacije, standarde, kvalifikacije i vještine, itd. Akcioni plan 2023. je posebno usmjeren ka podršci segmentu orodnjavanja predlažući, gdje je to moguće, rodno senzitivne indikatore. Takođe, uvaženi su kriterijumi procjene uticaja na životnu sredinu, posebno kada je riječ o velikim investicijama i drugim projektima koji zahtijevaju poštovanje procedura i standarda zaštite životne sredine.

Za implementaciju Akcionog plana 2023. predložen je finansijski okvir na nivou 235.619.733,49 €:

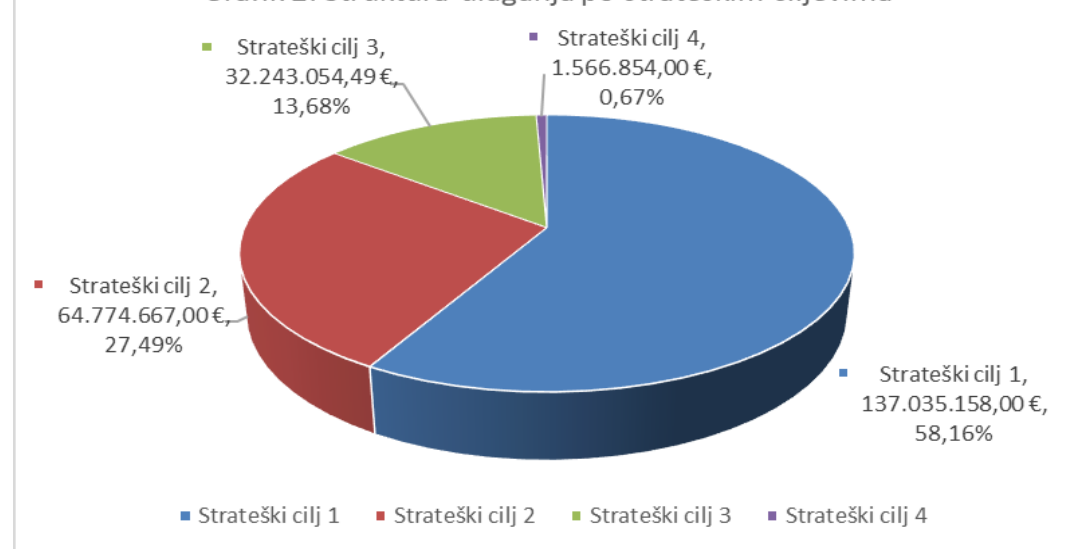
- Nacionalni budžet – 37.238.659,85 € (15,80%)
- Javni sektor – 76.072.366,00 € (32,29%)
- IPA – 10.584.622,64 € (4,49%)
- Donatorski programi – 3.134.935,00 € (1,33%)
- Privatni sektor – 108.589.150,00 € (46,09%).

Posmatrano po strateškim ciljevima najviše sredstava je izdvojeno za realizaciju strateškog cilja 1, ukupno 137.035.158,00 € ili 58,16%, zatim strateškog cilja 2, ukupno 64.774.667,00 € ili 27,49%, strateškog cilja 3, ukupno 32.243.054,49 € ili 13,68%, a najmanje za realizaciju strateškog cilja 4, ukupno 1.566.854,00 € ili 0,67%.

Grafik 1: Struktura ulaganja po izvorima sredstava

Grafik 2: Struktura ulaganja po strateškim ciljevima

Zbog kompleksnosti implementacije i obuhvata Industrijske politike, efikasnost koordinacije se obezbjeđuje funkcionisanjem međuresornog Koordinacionog tijela za izradu i implementaciju Industrijske politike putem ranije uspostavljenog modela institucionalne strukture na dva nivoa, na upravljačkom nivou i operative strukture na izvršnom nivou. Zadatak Koordinacionog tijela na upravljačkom nivou je da rukovodi, organizuje i koordinira cjelokupnim procesom implementacije i monitoringa realizacije aktivnosti utvrđenih Industrijskom politikom Crne Gore 2019-2023. godine, kao i pripremom procesa izrade industrijske politike u novom implementacionom ciklusu, počev od 2024. godine. Dodatno, zadatak Koordinacionog tijela na operativnom nivou je da predlaže aktivnosti, priprema sve potrebne informacije o procesu sprovođenja utvrđenih operativnih ciljeva i aktivnosti, ostvarenim rezultatima, izazovima u sprovođenju kao i predlozima za dalje unapređenje Industrijske politike. U cilju obezbjeđivanja odgovarajućeg vođstva u radu tijela i njegovog odlučivanja, kao i neophodnog nivoa saradnje relevantnih institucija sa privatnim sektorom, sastav Koordinacionog tijela na nivou strateškog upravljanja i odlučivanja, čine predstavnici Kabineta predsjednika Vlade, svih relevantnih ministarstava i institucija i predstavnici udruženja privatnog sektora (Privredne komore Crne Gore, Montenegro Biznis Alijanse, Unije poslodavaca Crne Gore). U svom djelokrugu Koordinaciono tijelo će imati dodatni fokus na uspostavljanju koordinacije i konzistentnosti Industrijske politike sa S3 strategijom, kao i sa utvrđenim prioritetima strukturnih reformi iz Programa ekonomskih reformi, u skladu sa akcentima i preporukama iz Izvještaja EK, kojim se naglašava neophodnost intenzivnije saradnje unutar i između ministarstava i uključenih institucija u cilju obezbjeđenja dosljednosti i usklađenosti između različitih nacionalnih ključnih strategija i programa.

Shodno ustaljenoj proceduri, uz koordinaciju Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, dokument je pripremljen i dodatno usaglašen sa predstavnicima relevantnih ministarstava, institucija i predstavnika udruženja privatnog sektora u okviru Koordinacionog tijela za implementaciju Industrijske politike.

AKCIONI PLAN ZA 2023. godinu

STRATEŠKI CILJ 1.		UNAPREĐENJE INFRASTRUKTURE I POSLOVNOG AMBIJENTA ZA EFIKASNJI INDUSTRIJSKI RAZVOJ								
Operativni cilj 1.1. ¹		Unapređenje i dalji razvoj energetske i saobraćajne infrastrukture ²								
Indikator učinka Instalisana snaga kapaciteta energetskog sektora		Polazna vrijednost 2021: 1.050,85 MW		Ciljna vrijednost 2022: 1.050,00 MW Ostvarena vrijednost 2022: 1.050,00 MW		Ciljna vrijednost 2023: 1.414,67 MW				
Indikator učinka Indeks globalne konkurentnosti-stub 2 -Infrastruktura		Polazna vrijednost 2021: GCI 2021 (posljednji raspoloživi podaci za 2019 - Rang 83/141)		Ciljna vrijednost 2022: Rang 80 Ostvarena vrijednost 2022 n/a		Ciljna vrijednost 2023: Rang 75				
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1.1.	Indikator rezultata 2023. godinu	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023.godini	Izvor finansiranja				
						Nacion alni budžet	Javni sekto r ³	I P A	D on at or i	Privatni sektor
1.1.1.Revitalizovati postojeće energetske infrastrukturne kapacitete	<p>IO 1: Revitalizovana hidroelektrana Piva/stepen ostvarenosti investiranja u revitalizaciju</p> <p>Polazna vrijednost 2021: Remont agregata A3, kao i rekonstrukcija agregata A3. Rekonstrukcija 35KV i 10KV postrojenja. Step en ostvarenosti u odnosu na planirani budžet za 2021. godinu je 51%.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Aktivnost na kapitalnom remontu agregata A3 je realizovana u cjelosti. Do sada realizovane su aktivnosti na rekonstrukciji i modernizacije elektro mašinske opreme Agregata A2 i A3, Postrojenja glavnog razvoda 0,4kV elektrane, kao i montaža i puštanje u rad elektro opreme postrojenja 35 kV i 10 kV. Planirani dio aktivnosti iz 2022. godinu je prenešen u 2023. godinu.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Završetak aktivnosti na rekonstrukciji i modernizaciji HE Piva Faza II, Agregat A1.</p> <p>IO 2: Revitalizovana hidroelektrana Perućica/stepen ostvarenosti investiranja u revitalizaciju</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo kapitalnih investicija</p> <p>Ključni partner: EPCG sa izvođačem, JV Litostroj Power iz Slovenije i ABB iz Italije</p>	I Q 2019.	IV Q 2023.	2.930.602 €	Javni sektor (dio sredstava obezbijeđen je kroz kreditni aranžman sa KfW bankom)				

¹ Svi projekti su realizovani u skladu sa propisima i procedurama koji se odnose na zaštitu životne sredine i građenje objekata.

² Prema Zakonu o procjeni uticaja na životnu sredinu predviđena je obaveza vršenje procjene uticaja za projekte koji mogu imati uticaj na životnu sredinu, dok je Uredbom o projektima za koji se vrši procjena uticaja na životnu sredinu definisano za koje projekte iz oblasti energetike i saobraćaja je obavezna i za koje se može zahtijevati procjena uticaja na životnu sredinu.

³ Sredstva lokalnih samouprava, javnih institucija, uključujući preduzeća u većinskom državnom vlasništvu.

	<p>Polazna vrijednost 2021: Realizovane su aktivnosti pripreme tenderske dokumentacije. Dio planiranih aktivnosti je prenešen u 2022. godinu. Realizovane su aktivnosti predviđene za 2021. godinu koje se odnose na rekonstrukciju kanala Opačica i Moštanica. Stepen ostvarenosti u odnosu na planirani budžet za 2021. godinu je 43%.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Realizovane su aktivnosti pripreme i potpisivanja Ugovora za rekonstrukciju i modernizaciju HE Perućica – elektro mašinski dio projekta. Realizovane su aktivnosti predviđene za 2022. godinu koje se odnose na rekonstrukciju kanala Opačica i Moštanica, a dio planiranih aktivnosti je prenešen. Stepen ostvarenosti u odnosu na planirani budžet za 2022. godinu je 60%.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Dio ugovornih aktivnosti na rekonstrukciji i modernizaciji HE Perućica Faza II, kao i završni dio aktivnosti na rekonstrukciji i modernizaciji kanala Opačica i Moštanica.</p> <p>IO 3: Prilagođen rad termoelektrane propisanim uslovima/stepen ostvarenosti investiranja u revitalizaciju</p> <p>Polazna vrijednost 2021: U okviru aktivnosti na projektu ekološke rekonstrukcije realizovano je sljedeće: -Pregled dokumentacije i zatečenog stanja iz kojih je zaključeno da postoje određeni nedostaci tehničkog rješenja DeNOx sistema i da je potrebno definisati drugačije rješenje ovog procesa; -Tokom godine projektant je radio na izradi novog tehničkog rješenja ; -Kako su svi ostali procesni sistemi zavisili od konačnog deifinsanja DeNOx sistema to je cijeli projekat bio na čekanju do konačnog definisanja DeNOx-a; -U decembru 2021., na osnovu odluke OD, EPCG je raspisala javni poziv za poslove Adaptacije kotla čija je ukupna vrijednost procijenjena na 15 mil€; Postupak javne nabavke je u toku. Tokom 2021. nije bilo nikakvih izdvajanja sredstava kada je u pitanju projekat ekološke rekonstrukcije TE"Pljevlja".</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Završetak aktivnosti planiranih za 2022.godinu. Stepen ostvarenosti o odnosu na plan je 48%.</p>	<p>Ključni partner: 1.Zeta Energy, ZRE Gdansk, Poljska; 2.SISTEM-MNE doo</p>		<p>IV Q 2025.</p>	<p>17.355.372 €</p>	<p>EPCG (Javni sektor)</p>
--	--	--	--	-------------------	---------------------	----------------------------

	<p>Ciljna vrijednost 2023: Završetak dijela aktivnosti projekta Ekološke rekonstrukcije.</p> <p>IO 4: Broj malih HE koje su revitalizovane/stepen ostvarenosti investiranja u revitalizaciju</p> <p>IO 4.2⁴. Polazna vrijednost 2021: Urađeni su Idejni projekti za rekonstrukciju svih 5 mHE, dobijeno pozitivno mišljenje za njihovu reviziju. Objavljen je tender za rekonstrukciju mHE Rijeka Crnojevića i mHE Podgor. Stepen ostvarenosti investicije za 2021. godinu je 1,8%.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: U 2022.g. je raspisan Javni poziv i odabran izvođač na rekonstrukciji dvije mHE, Podgor i Rijeka Crnojevića. Vrijednost posla je cca 1,4mil.€. Ugovor je potpisan u januaru 2023. godine.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Završetak planiranog dijela aktivnosti za 2023. godinu, u skladu sa planom da se ugovor realizuje za 18 mjeseci, kako je i ugovoren rok za završetak posla.</p>		I Q 2018.	III Q 2024.	1.010.000 €	Javni sektor
1.1.2. Izgraditi nove energetske infrastrukturne kapacitete	<p>IO 1: Broj izgrađenih malih HE⁵</p> <p>Polazna vrijednost 2021: 4 mHE⁶/ 4.119.601,14€</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Planirane mHE nijesu realizovane usled nepredviđenih okolnosti na terenu koji su onemogućili dalje izvođenje radova.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Završetak izgradnje planiranih malih hidroelektrana.</p> <p>IO 2: Broj izgrađenih VE/stepen realizacije investicija u izgradnju VE</p> <p>Polazna vrijednost 2021: Nije bilo ulaganja (sprovodile su se aktivnosti oko pripreme planske dokumentacije za VE „Brajčići“)</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Aktivnosti oko završetka izrade planskog dokumenta nijesu okončane.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Izdavanje urbanističko-tehničkih uslova za VE „Brajčići“.</p>	Vodeća Institucija: Ministarstvo kapitalnih investicija	Od datuma zaključenja ugovora o koncesiji	Od datuma izdavanja upotrebne dozvole	2.130.000 €	Privatni sektor
			Od datuma zaključenja ugovora o zakupu	Od datuma izdavanja upotrebne dozvole	4.193.150 €	Privatni sektor

⁴ IO 4.1. Završena realizacija projekta u 2022. godini

⁵ U skladu sa strateškim opredeljenjem ograničena je dalja izgradnja novih mHE i aktivnosti navedene u AP podrazumijevaju projekte koji se realizuju na osnovu prethodno zaključenih ugovora o koncesiji i energetskih dozvola.

⁶ Izgrađene 4 mHE koje su otpočele proizvodnju u toku 2021.g. realizovane su na osnovu prethodno zaključenih ugovora o koncesiji (4 ugovora zaključena u periodu od 2017.- 2019. godine).

	<p>IO 3: Broj izgrađenih solarnih elektrana Polazna vrijednost 2021: Sprovedene aktivnosti oko izrade tenderske dokumentacije, nakon čega će biti objavljen javni poziv za SE „Velje brdo“ / Vlada CG je krajem 2021.g. donijela odluku o izradi planskog dokumenta za potrebe realizacije projekta SE "Briska gora". Ostvarena vrijednost 2022: Zbog rješavanja pitanja imovinsko-pravnih odnosa nad parcelama koje će biti obuhvaćene tenderskim postupkom za VE Velje brdo prolongiran je postupak pripreme tenderske dokumentacije/Za SE Briska gora još se sprovode aktivnosti oko izrade planskog dokumenta.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Sprovođenje tenderskog postupka za izbor najboljeg ponuđača za izgradnju SE Velje brdo/SE Briska gora je planirano izvođenje radova i nabavka opreme. (1.450.000,00)</p>		<p>Od datuma zaključenja ugovora o zakupu I Q 2018.</p>	<p>Od datuma izdavanja upotrebne dozvole IV Q 2024.</p>	<p>1.450.000 €</p>	<p>EPCG/ Privatni sektor</p>
<p>1.1.3. Priprema i sprovođenje prioritarnih infrastrukturnih projekata kroz Zapadnobalkanski investicioni okvir (WBIF)</p>	<p>IO 1: Broj projekata koji se implementiraju (SPP lista)/vrijednost investicionog granta</p> <p>Polazna vrijednost 2021: Lot1- TS Lastva: Stabilizacija kosina nije realizovana. Izvođač je uradio Glavni projekat, predstoji revizija. Lot2-Popravka uzemljenja i stabiliza novog puta AT 13 završena. Radovi u zateznom polju 115i -125i nisu završeni u 2021, već je planiran završetak u 2022. (slučaj Vukotić). Lot3-400 kV sekcija Čevo-Pljevlja: okončan spor pred DAB-om. Postignuto poravnanje sa Izvođačem kroz Amandman za nastavak ugovora sporne lokacije se rješavaju. Ostvarena vrijednost 2022: Lot2- Radovi u zateznom polju 115i -125i su završeni u 2022. (slučaj Vukotić). Svi radovi su završeni u skladu sa projektnom dokumentacijom. DV je u pogonu. Lot3-400 kV sekcija Čevo-Pljevlja: Riješen dio IPO, nastavljeni radovi na dionicama gdje su obezbijeđeni neophodni uslovi. Završeni su radovi na sekciji Čevo-Brezna i puštena je u pogon privremena veza 110 kV Lastva – Brezna.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Završetak cijelog projekta Lastva–Pljevlja.</p>	<p>Vodeća institucija: MKI/Agencija za investicije/ Nacionalna investiciona komisija Ključni partneri: Resorna ministarstva, Sektorske radne grupe</p>	<p>I Q 2023.</p>	<p>IV Q 2023.</p>	<p>4.293.790 €- Lot3 400 kV sekcija Čevo-Pljevlja</p> <p>80.000 € – 400 kV interkonekciju MNE-SRB-BiH</p> <p>150.000 €</p>	<p>Nije realizovano u 2022. – realizacija projekta uslovljena je usvajanjem odgovarajućeg planskog dokumenta- DPP Pljevlja – Bajina Bašta) i usklađivanjem izgradnje 400 kV dalekovoda B.Bašta-granica sa Crnom Gorom – rok završetka 2026. godina.</p> <p>CGES</p> <p>CGES Usvajanjem odgovarajućeg planskog dokumenta - DPP Pljevlja – Bajina Bašta očekuje se i početak realizacije projekta za 400 kV interkonekciju MNE-SRB-BiH u 2024.</p> <p>WBIF</p>

	<p>IO 2: Broj projekata koji se implementiraju (SPP lista)/vrijednost investicionog granta Signalizacija i rekonstrukcija mostova i tunela na željezničkoj pruzi Bar-Vrbnica 6,8 mil. € iz kredita EIB i 2,1 mil. € iz WBIF ŽICG</p> <p>Polazna vrijednost 2021: Realizovano 71% radova na projektima sanacije mostova i tunela (završeni radovi na 6 betonskih mostova, izvode se radovi na 13 mostova i 8 tunela). Kod Projekta 3: Remont pruge na dionici Lutovo-Bratonožići-Bioče je došlo do kašnjenja zbog odustajanja KFW banke od WBIF aranžmana.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Za implementaciju Projekta 2, investirano 8,34 mil € iz aranžmana sa WBIF fondom, od čega su radovi 6,54 mil € (WBIF+EIB), a za izradu tehničke dokumentacije 1,80 mil € (WBIF). U toku 2022.g. realizovana je sanacija 4 tunela i 13 mostova. Potpisivanje Ugovora Projekat 3 je odloženo za 2023.g.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Završetak realizacije Projekta 2 Signalizacija i rekonstrukcija mostova i tunela na željezničkoj pruzi Bar-Vrbnica, u dijelu sanacije 4 tunela. Potpisivanje Ugovora za Projekat 3⁷ Remont pruge na dionici Lutovo-Bratonožići-Bioče, tokom 2023.godine.</p> <p>IO 3: Broj projekata koji će biti kandidovani kroz WBIF pozive za dobijanje tehničke pomoći za investicije i izradu tehničke dokumentacije</p> <p>Polazna vrijednost 2021: Kandidovana su 3 projekta za radove (oblast saobraćaja) za investicioni grant iz WBIF fonda, vrijednosti 20+20 miliona €, ali aplikacija nije bila uspješna, predviđeno da se ponovi u 2022.g.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Projekat 3</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Aplikacije za dva WBIF granta za izradu tehničke dokumentacije i jedna</p>				<p>1.750.000 € 1.750.000 € 1.000.000 €</p>	<p>2023: ŽICG Projekat 2: WBIF grant (investicije) ŽICG (EIB) WBIF grant (tehnička dokumentacija)</p>
--	---	--	--	--	--	---

⁷ Projekat 3: Remont pruge na dionici Lutovo-Bratonožići-Bioče približne dužine oko 20 km, i sanacija 3 čelična mosta, kreditni aranžman 14+16 mil. € (kredit EIB+donacija WBIF) uz planirano potpisivanje finansijskog sporazuma i priprema tendera za izbor Izvođača radova i raspisivanje tendera, izbor Izvođača i početak radova. U toku 2022. godine ovaj investicioni grant je spojenim sa drugim čija vrijednost 18+19 miliona i koji se odnosi na sanaciju 10 mostova i 8 tunela, tako da objedinjeni investicioni grant iznosi 32+35 miliona eura. Zbog rasta cijena materijala i opreme, EIB je krajem 2022.godine predložio povećanje ovog objedinjenog granta na 40+40 miliona eura. Iz razloga povećanja vrijednosti i kredita I granta, potrebna je izmjena Zakona o budžetu Crne Gore za 2023.godinu, tako da se potpisivanje ovog ugovora očekuje sredinom 2023.godine, a radovi tek od 2024.godine.

	aplikacija za investicioni grant za projekte željeznice na SPP listi.									
Operativni cilj 1.2.		Unapređenje ICT infrastrukture za rast konkurentnosti preduzeća								
Indikator učinka Učešće ICT u BDP	Polazna vrijednost 2021: 4,1 % (2020 Monstat)	Ciljna vrijednost 2022: 3,7%		Ciljna vrijednost 2023: 6%						
		Ostvarena vrijednost 2022: 3,7%								
Indikator učinka Dostupnost NGN širokopojasnog pristupa	Polazna vrijednost 2021: 81,4%	Ciljna vrijednost 2022 85%		Ciljna vrijednost 2023: 95%						
		Ostvarena vrijednost 2022: 81,7%								
Indikator učinka Povećanje broja skupova podataka na portalu otvorenih podataka	Polazna vrijednost 2021: 192 dataseta podataka ⁸	Ciljna vrijednost 2022: Povećanje broja datasetova za 30% u odnosu na 2020.g. – 160		Ciljna vrijednost 2023: Rast 200% (u odnosu na baznu godinu)						
		Ostvarena vrijednost 2022: 197 skupova podataka								
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1.2.	Indikator rezultata 2023. godinu	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023.godini	Izvor finansiranja				
						Nacionalni budžet	Javni sektor	IPA	Donatori	Privatni sektor
1.2.1. Razvoj nacionalne broadband mreže-otvoren pristup internetu velikih brzina svim preduzećima u Crnoj Gori u cilju olakšavanja/unapređenja poslovanja i obezbjeđenja kvalitetnih usluga po povoljnim cijenama	IO: Garantovan broadband pristup mrežama nove generacije sa brzinama većim od 30Mbps Polazna vrijednost 2021: 60,3% preduzeća imaju pristup mrežama nove generacije sa brzinama većim od 30Mbps. Realizovano je planirano povećanje % preduzeća koja imaju pristup internetu velikih brzina, bilježi se kontinuirani porast %. Kroz realizaciju I faze projekta „Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu u Crnoj Gori“ sa Jedinstvene liste prioriternih infrastrukturnih projekata u sektoru Digitalne infrastrukture, obezbjeđuje se izgradnja adekvatne infrastrukture za brz i siguran internet do svih domaćinstava/privrednih subjekata/obrazovnih institucija/ zdravstvenih ustanova. Ostvarena vrijednost 2022: 71.2% preduzeća imaju pristup mrežama nove generacije sa brzinama većim od 30Mbps. Realizovano je planirano povećanje % preduzeća koja imaju pristup internetu velikih brzina, bilježi se kontinuirani porast %. Strategija razvoja 5G	Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma Ključni partner: Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, MONSTAT	I Q 2023.	IV Q 2023.	50.232.000 €	Privatni sektor Operatori elektronskih komunikacija				

⁸ <https://www.data.gov.me/>

	<p>mobilnih komunikacionih mreža je u završnoj fazi i njeno donošenje je planirano za II Q 2023.g. Komercijalno pružanje mobilnih 5G usluga je počelo tokom 2022.godine i 5G usluge su trenutno dostupne za oko 70% stanovništva.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 75%</p>									
<p>1.2.2. Unapređenje portala otvorenih podataka (www.data.gov.me) kroz uspostavljanje novih funkcionalnosti u vezi pristupačnosti i integrisanosti sa EU portalom (www.europeandataportal.eu)</p>	<p>IO: Pristupačan portal i integrisan sa EU portalom</p> <p>Polazna vrijednost 2021: 192 data seta, ostvarena vrijednost povećanje za 56%</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: 197 data seta</p> <p>MJU je u saradnji sa UNDP tokom 2022 godine radilo na unapređenju funkcionalnosti Portala u dijellu praćenja upotrebe portala, generisanja statistike saobraćaja, pristupačnosti za lica osoba sa invaliditetom (OSI); proširenja na lokalne samouprave; vizuelizacije najpopularnijih skupova podataka I ocjenjivanja skupova podataka</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 300 setova podataka, uz identifikaciju high value datasetova na portalu</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo javne uprave</p> <p>Ključni partner: Svi organi javne vlasti</p>	I Q 2023.	IV Q 2023.	16.500 € (izrada i održavanje softvera-portala, usluge stručnog usavršavanja-obuke)	Nacionalni budžet				
Operativni cilj 1.3.		Podsticati održivo upravljanje resursima								
<p>Indikator učinka Učešće šumarstva i drvne industrije u BDV (%)</p>	<p>Polazna vrijednost 2021: Učešće šumarstva i drvne industrije u BDV- 0,565% (2020. posljednji raspoloživi podatak usljed nove metodologije obračuna za oblast šumarstva)</p>	<p>Ciljna vrijednost 2022: Učešće šumarstva i drvne industrije u BDV- 0,56%</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Učešće šumarstva i drvne industrije-0,52% Monstat (podatak se odnosi na 2021.g⁹.)</p>	<p>Ciljna vrijednost 2023: 0,6 učešće u BDV</p>							
<p>Indikator učinka Broj ugovora o koncesijama za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju čvrstih mineralnih sirovina</p>	<p>Polazna vrijednost 2021: 52</p>	<p>Ciljna vrijednost 2022: 57 ugovora - Povećanje za 10% u odnosu na vrijednost iz 2020.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: 54 ugovora</p>	<p>Ciljna vrijednost 2023: Povećanje broja ugovora za 15% u odnosu na baznu</p>							
<p>Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1.3.</p>	<p>Indikator rezultata za 2023. godinu</p>	<p>Nadležne institucije</p>	<p>Datum početka</p>	<p>Planirani datum završetka aktivnosti</p>	<p>Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023.godini</p>	<p>Izvor finansiranja</p>				
						<p>Nacionalni budžet</p>	<p>Javni sektor</p>	<p>IPA</p>	<p>Donatori</p>	<p>Privatni sektor</p>

⁹ Podaci o BDP/BDV za 2022.godinu, u skladu sa Kalendarom objavljivanja statističkih podataka Monstat-a, će biti dostupni 20. septembra 2023.god.

1.3.1. Unaprijediti ponudu drvne sirovine sa ciljem njene bolje dostupnosti za drvoprerađivače	IO: Godišnja stopa rasta posječne drvne sirovine Polazna vrijednost 2021: 476.545 m ³ Ostvarena vrijednost 2022: 371.500 m ³ Ciljna vrijednost 2023: 675.994 m ³	Vodeća institucija: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede/Uprava za šume Ključni partner: Poslovne asocijacije	I Q 2023.	IV Q 2023.	914.000 €	Nacionalni budžet (Uprava za šume)
1.3.2. Razvoj i podsticanje privrede kroz efikasnije upravljanje mineralnim sirovinama	IO: Godišnji obim proizvodnje mineralnih sirovina Polazna vrijednost 2020¹⁰: -nemetalične mineralne sirovine: 565.528,85 m ³ -energetska mineralna sirovina: 1.665.448,72 t -metalične mineralne sirovine: 1.369.723,00 t Proizvedena količina energetskih mineralnih i nemetaličnih sirovina je veća u odnosu na ciljnu, dok proizvodnja metaličnih mineralnih sirovina bilježi pad u odnosu na plan, uz veću proizvodnju olovo-cinkove rude, i smanjenje proizvodnje crvenih boksita. Ostvarena vrijednost 2021: nemetalične mineralne sirovine: 1.081.124 m ³ -energetska mineralna sirovina: 1.548.612 t -metalične mineralne sirovine: 1.069.440 t Ciljna vrijednost za 2022: -nemetalične mineralne sirovine: 920.000 m ³ -energetska mineralna sirovina: 1.500.000 t -metalične mineralne sirovine: 1.350.000 t	Vodeća institucija: Ministarstvo kapitalnih investicija Ključni partner: Privredna društva-koncesionari	I Q 2022.	IV Q 2023.	38.350.000 €	Privatni sektor- ostali koncesionari
Operativni cilj 1.4. Razvoj ljudskog kapitala kroz obrazovanje i sticanje vještina za konkurentnost industrije u skladu sa potrebama tržišta rada						
Indikator učinka SME Policy index – Indeks Akta o MSP, Preduzetničko učenje–poddimenzija 1.1	Polazna vrijednost 2021: SME Policy Index 2019 - 4,08 ¹¹		Ciljna vrijednost 2022: 4,2 Ostvarena vrijednost 2022 SME Policy Index 2022 - 4,61 ¹²		Ciljna vrijednost 2023: 4,4	
Indikator učinka Broj zaposlenih u industrijskom sektoru i učešće u ukupnoj zaposlenosti (Monstat)	Polazna vrijednost 2021: 21.150 zaposlenih u 2021.godini u poređenju sa 20.027 zaposlenih u 2020. godini (povećanje 5,6%) ¹³		Ciljna vrijednost 2022: Rast 7% (u odnosu na 2020.) Ostvarena vrijednost 2022: 23.780 zaposlenih -rast od 18,7%		Ciljna vrijednost 2023: Rast 4% u odnosu na baznu	
	Indikator rezultata 2023. godinu	Nadležne institucije				Izvor finansiranja

¹⁰ Metodologija praćenja realizacije aktivnosti se s obzirom na dostupnost podataka vrši na nivou podataka iz prethodne godine, obzirom da podaci za prethodnu kalendarsku godinu budu raspoloživi do kraja II kvartala aktuelne godine.

¹¹ OECD SME Policy Index 2019, <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/g2g9fa9a-en.pdf?expires=1570609300&id=id&accname=guest&checksum=A1F5656ACC2C231456C1C9BD7A100FCE>

¹² OECD SME Policy Index 2022, https://www.oecd-ilibrary.org/development/sme-policy-index_24136883

¹³ Podaci Monstata na osnovu zvaničnog službenog zahtjeva od strane MER (29.04.2022.).

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1.4.			Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023. godini	Nacionalni budžet	Javni sektor	I P A	Donatori	Privatni sektor
<p>1.4.1. Izrada standarda zanimanja i standarda kvalifikacija u skladu sa potrebama tržišta rada u oblastima energetike, telekomunikacija, prerađivačke industrije, prerade hrane i građevinarstvo</p>	<p>IO: Broj standarda zanimanja</p> <p>Polazna vrijednost 2021: Urađeno i usvojeno 20 standarda zanimanja (5 standarda zanimanja iz oblasti građevinarstva, 9 standarda zanimanja iz oblasti Inženjerstva i proizvodnih tehnologija i 6 standarda zanimanja iz oblasti prerađivačke industrije).</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Urađeno i usvojeno ukupno 22 iz oblasti industrije (11 standarda zanimanja iz sektora: Inženjerstvo i proizvodne tehnologije; 4 iz sektora rudarstvo, metalurgija i hemijska industrija; 7 iz sektora Poljoprivreda, prehrana i veterina)</p> <p>Urađeno i usvojeno ukupno 15 standarda stručnih kvalifikacija iz oblasti industrije (11 standarda stručnih kvalifikacija iz sektora: Inženjerstvo i proizvodne tehnologije; 4 iz sektora rudarstvo, metalurgija i hemijska industrija)</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Izrada 8 standarda zanimanja i 8 standarda stručnih kvalifikacija relevantnih za industrijsku politiku (od ukupno 30 planiranih standarda zanimanja i 30 planiranih standarda kvalifikacija)</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo prosvjete, Centar za stručno obrazovanje</p> <p>Ključni partneri: Savjet za kvalifikacije, Sektorske komisije, Obrazovne ustanove, Udruženja poslodavaca</p>	I Q 2023.	IV Q 2023.	10.000 €	Nacionalni budžet (CSO)				
<p>1.4.2. Modernizovati obrazovne programe stručnog obrazovanja nivoa III i IV u oblasti industrije</p>	<p>IO: Broj inoviranih obrazovnih programa</p> <p>Polazna vrijednost 2021: Urađeno i usvojeno 8 obrazovnih programa (3 obrazovna programa nivoa IV1 i 5 obrazovnih programa nivoa III) iz oblasti inženjerstva, građevinarstva i prerađivačke industrije.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Urađeno i usvojeno ukupno 6 iz oblasti industrije (4 obrazovna programa iz sektora: Inženjerstvo i proizvodne tehnologije; 2 obrazovna programa iz sektora rudarstvo, metalurgija i hemijska industrija)</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Izrada 2 obrazovna programa relevantnih za industrijsku politiku (od ukupno 7 planiranih obrazovnih programa)</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo prosvjete, Centar za stručno obrazovanje</p> <p>Ključni partneri: Obrazovne ustanove</p>	I Q 2023.	IV Q 2023.	6.600 €	Nacionalni budžet (CSO)				

<p>1.4.3. Unapređenje kvaliteta praktične nastave (učenje kroz rad) u oblastima energetike, telekomunikacije, prerađivačke industrije, prerada hrane i građevinarstvo</p>	<p>IO 1: Broj nastavnika koji su prošli obuku kod poslodavca Polazna vrijednost 2021: Obuku kod poslodavaca koja se nalazi u Katalogu za profesionalni razvoj nastavnika je prošlo 16 nastavnika. Ostvarena vrijednost 2022: Obuku kod poslodavca koja se nalazi u Katalogu za profesionalni razvoj nastavnika, prošlo je 14 nastavnika Ciljna vrijednost 2023: 30 nastavnika/nastavnica</p> <p>IO 2: Broj učenika u dualnom obliku obrazovanja Polazna vrijednost 2021: U školskoj 2021/22 godini, 760 učenika uključeno je u dualni sistem obrazovanja. Ostvarena vrijednost 2022: U 2022. godini (školska 2021/2022) broj učenika u dualnom obrazovanju je 538. Razlog smanjenja broja učenika je otežano poslovanje poslodavaca koje je uzrokovano uticajem Corone. Ciljna vrijednost 2023: 570 učenika/ca</p> <p>IO 3: Procenat stručnih škola koje realizuju praktičnu nastavu kod poslodavca Polazna vrijednost 2021: 85% stručnih škola realizovalo praktičnu nastavu kod poslodavaca Ostvarena vrijednost 2022: U 90% škola praktična nastava se realizuje kod poslodavca Ciljna vrijednost 2023: 90% (Cilj je zadržati sve poslodavce sa kojima škole sarađuju).</p>	<p>Vodeće institucije: Ministarstvo prosvjete, Centar za stručno obrazovanje Ključni partneri: Obrazovne ustanove, Privredna komora CG, Unija poslodavaca Crne Gore</p>	<p>I Q 2023.</p>	<p>IV Q 2023. (kontinuirano)</p>	<p>6.000 €</p> <p>454.542 €¹⁴</p>	<p>Nacionalni budžet (CSO)</p> <p>Nacionalni budžet (MP)</p>
<p>1.4.4. Promovisati studijske programe u skladu sa potrebama tržišta rada, sa posebnim naglaskom na prirodne i tehničke nauke</p>	<p>IO 1: Broj upisanih studenata iz oblasti prirodnih i tehničkih nauka Polazna vrijednost 2021: 1366 Ostvarena vrijednost 2022: 1.497 Ciljna vrijednost 2023: 1.330 studenata/studetkinja</p> <p>IO 2: Procenat praktične nastave ostvarene na studijskim programima iz oblasti prirodnih i tehničkih nauka Polazna vrijednost 2021: 30%</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo prosvjete Ključni partneri: Ustanove visokog obrazovanja</p>	<p>I Q 2023.</p>	<p>IV Q 2023.</p>	<p>Ustanove visokog obrazovanja zaključuju ugovor o praktičnoj nastavi sa poslodavcima i studentima.</p>	<p>Nema uticaja na Budžet.</p>

¹⁴ Sredstva su planirana za učenike prvog i drugog razreda u tekućoj školskoj godini i učenike prvog i drugog razreda koji se upisuju u pojedine razrede u 2023. godini.

	Ostvarena vrijednost 2022: 51%					
	Ciljna vrijednost 2023: 40%					
1.4.5. Realizovati program obrazovanja i osposobljavanja za lica koja traže zaposlenje u skladu sa potrebama razvoja industrije	IO: Broj osoba koje su završile programe i treninge Polazna vrijednost 2021: Realizovani programi obrazovanja i osposobljavanja za 58 nezaposlenih lica koja se pripremaju za zapošljavanje u sektoru industrije. Ostvarena vrijednost 2022: Realizovani programi obrazovanja i osposobljavanja za 162 nezaposlena lica koja se pripremaju za zapošljavanje u sektoru industrije (žene su učestvovala sa 77,16 % (125)). Ciljna vrijednost 2023: Planirana je realizacija programa obrazovanja i osposobljavanja za 200 lica od čega je za žene planirano 75 % ili 150 žena.	Vodeća institucija: Ministarstvo rada i socijalnog staranja/ZZZCG implementator Ključni partner: Ministarstvo prosvjete, Ispitni centar, Centar za stručno obrazovanje	I Q 2023.	IV Q 2023.	200.000 €	Nacionalni budžet (ZZZCG)
1.4.6. Implementacija programskih aktivnosti za razvoj preduzetništva – obuke i kreditna podrška	IO: Broj realizovanih obuka za preduzeća/broj polaznika/ca/ biznis planova upućeno u IRFCG Polazna vrijednost 2021: 1 obuka/8 polaznika/ca Ostvarena vrijednost 2022: 2 obuke/7 polaznika/7 biznis planova upućeno u IRFCG Ciljna vrijednost 2023: 2 obuke/10 polaznika/ca 65%	Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma Ključni partneri: IRFCG	I Q 2023.	IV Q 2023.	65.000 €	Nacionalni budžet
1.4.7. Organizovati obuke i tematske događaje u cilju daljeg razvoja preduzetništva i usklađivanja obrazovne ponude sa potrebama tržišta rada	IO 1: Broj realizovanih obuka za preduzeća/broj učesnika/ca (PKCG/UPCG/MBA) Polazna vrijednost 2021: 58/1347 PKCG, 22/3511 (online) PKCG; 3/50 UPGC; 2/40 MBA Ostvarena vrijednost 2022: 94/3895 PKCG; 10/150 UPGC Ciljna vrijednost 2023: 40/1000 PKCG (60% žena); 10/150 UPGC (20% žena) IO 2: Broj organizovanih događaja/susreta/okruglih stolova sa ciljem usklađivanja sa potrebama tržišta rada/broj učesnika/ca (PKCG/UPCG/MBA) Polazna vrijednost 2021: 5/155 PKCG; 1/30 UPGC; 2/60 MBA Ostvarena vrijednost 2022: 4/158 PKCG; 1/30 UPGC Ciljna vrijednost 2023: 4/120PKCG (60% žena); 1/30 UPGC (20% žena)	Vodeća institucija: MERT/PKCG/UPCG/MBA Ključni partneri: Privredni sektor	I Q 2023.	IV Q 2023.	31.000 € 1.000 €	Privatni sektor PKCG Privatni sektor UPGC

Operativni cilj 1.5.		Unapređenje regulatornog okvira i poslovnog ambijenta				
Indikator učinka Indeks lakoće poslovanja (DB, Doing Business, World Bank)	Polazna vrijednost 2021: Doing business 2021 (posljednji raspoloživi DB Izvještaj 2020, Rang 50/190) ¹⁵			Ciljna vrijednost 2022: Doing business 2023 Rang 45/190 Ostvarena vrijednost 2022: n/a ¹⁶	Ciljna vrijednost 2023: Rang 32 (Doing business Izvještaj 2024)	
Indikator učinka Broj e-licenci na portalu e-uprave	Polazna vrijednost 2021: 312 licenci			Ciljna vrijednost 2022: Povećanje za 10% u odnosu na 2020.g.-404 e-licence Ostvarena vrijednost 2022: 255 (217 za pravna lica)	Ciljna vrijednost 2023: Povećanje za 30% u odnosu na baznu	
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1.5.	Indikator rezultata 2023. godinu	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023.godini	Izvor finansiranja
						Nacionalni budžet
1.5.1. Uspostavljanje sistema za elektronsko plaćanje administrativnih taksi/ naknada	IO 1: Broj državnih organa i organa državne uprave koji pružaju usluge elektronske naplate administrativnih taksi Polazna vrijednost 2021: Nastavljeno je sa aktivnostima na unapređenju portala, potpisan je sporazum sa Centralnom bankom za dio sistema koji se odnosi na kontrolu i monitoring, kao preduslov za dalje aktivnosti. Aktivnost je parcijalno realizovana pa samim tim nijesu povučena planiranja sredstva za realizaciju. Ostvarena vrijednost 2022: U saradnji sa Ministarstvom pravde, među najčešće korišćenim odabrane su 4 pilot usluge:Izdavanje uvjerenja iz kaznene evidencije za fizička lica; Izdavanje uvjerenja iz kaznene evidencije za pravna lica; Izdavanje uvjerenja iz prekršajne evidencije za fizička lica; Izdavanje uvjerenja iz prekršajne evidencije za pravna lica. Ciljna vrijednost 2023: 10 institucija koje koriste Sistem za elektronsko plaćanje i kontrolu naplate.	Vodeća institucija: Ministarstvo javne uprave	I Q 2023.	IV Q 2023.	60.000 € za unapređenje i održavanje sistema za elektronsko plaćanje administrativnih taksi/naknada	Nacionalni budžet
1.5.2. Smanjenje administrativnih opterećenja za osnivanje biznisa	IO: Smanjenje troškova registracije preduzeća-DB indikator "započinjanje biznisa" Polazna vrijednost 2021: n/a U posmatranom periodu radilo se na daljim aktivnostima za uspostavljanje elektronske registracije kroz omogućeno podnošenje dokumentacije	Vodeća institucija: Ministarstvo finansija i Ministarstvo	I Q 2023.	IV Q 2023.	/	U okviru redovnih aktivnosti

¹⁵ <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/country-economy-profiles/#economy=MNE>

¹⁶ Podatak nije dostupan, Svjetska banka je u 2021.g prestala sa objavljivanjem Izvještaja DB o lakoći poslovanja.

	<p>elektronskim putem koja se odnosi na promjenu podataka, kao i omogućeno elektronsko potpisivanje rješenja o registraciji.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: n/a¹⁷ Nastavljeno je sa aktivnostima na uspostavljanju potpune elektronske registracije preduzeća. U tu svrhu, radi omogućavanja potpune jedinstvene prijave, preduslov je uspostavljanje interoperabilnosti i razmjene podataka između svih uključenih institucija u procesu registracije preduzeća kroz JISERP sistem.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: U cilju početka implementacije potpune elektronske registracije, planirano je donošenje novog Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata i izmjene i dopune ostalih relevantnih zakona (najprije Zakona o privrednim društvima) i podzakonskih akata u cilju početka implementacije potpune elektronske registracije preduzeća, omogućavanje plaćanja taksi za registraciju preduzeća i objavu u Službenom listu elektronski (putem e-commerce servisa na portalu eFirma ili/i korišćenjem aplikacija poslovnih banaka); izrada uputstava za registraciju preduzeća za službenike CRPS-a (za elektronsko podnošenje prijave i podnošenje prijave na šalteru) i orisnike(osnivače/zastupnike). Uspostavljanje mogućnosti registracije privrednih subjekata elektronskim putem i pojednostavljenje procesa „fizičke“ registracije preduzeća za ostale oblike privrednih društava.</p>	<p>ekonomskog razvoja i turizma</p> <p>Ključni partner: Uprava prihoda i carina</p>				
<p>1.5.3. Pojednostavljenje procesa izdavanja biznis licenci od strane državnih organa i organa državne uprave (e-licence)</p>	<p>IO: Broj licenci za pravna lica na stranici portalu e-uprava</p> <p>Polazna vrijednost 2021: Broj licenci na nivou 2021.g. iznosi 312 licenci.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Broj licenci na nivou 2022 iznosi 255</p> <p>Ciljna vrijednost 2023 : 270 licenci</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo javne uprave</p> <p>Svi organi državne uprave</p>	I Q 2023.	IV Q 2023.	25.000 € redovno održavanje portala e-uprave	Nacionalni budžet
<p>1.5.4. Uvođenje jedinstvenog informacionog sistema u oblasti planiranja i izgradnje objekata</p>	<p>IO: Primijenjen novi informacioni sistem</p> <p>Polazna vrijednost 2021: Nakon završetka procedure izbora ponuđača, Ugovor za uspostavljanje informacionog sistema je sklopljen početkom 2022.g.</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo ekologije, prostornog</p>	I Q 2023.	IV Q 2023.	/	

¹⁷ Svjetska banka je 2021.g. prestala sa objavljivanjem DB izvještaja i u tom smislu nije moguće evidentirati poboljšanje ili poređenje indikatora "započinjanje biznisa" u odnosu na DB 2020.

	<p>Ciljna vrijednost 2022: Primjena novog informacionog sistema.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Uspostavljen GIS informacioni sistem</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Implementacija informacionog sistema (Broj posjeta portalu od starne korisnika sistema/Broj izdatih dokumenata kroz sistem)</p>	planiranja i urbanizma									
STRATEŠKI CILJ 2.		UNAPREĐENJE INVESTICIJA I FINANSIJA ZA MODERNIZACIJU INDUSTRIJE									
Operativni cilj 2.1.		Unapređenje pristupa finansiranju za konkurentna i inovativna preduzeća									
Indikator učinka GCI index (stub 9.02 finansiranje MSP)	Polazna vrijednost 2021: GCI 2020 (poslednji raspoloživi podaci za 2019 - Rang 43/141)	Ciljna vrijednost 2022: Rang 41 Ostvarena vrijednost 2022: n/a	Ciljna vrijednost 2023: Rang 39/141								
Indikator učinka Ukupna vrijednost dodijeljenih kredita privrednim društvima u privatnom vlasništvu (CBCG)	Polazna vrijednost 2021: 1.124.743 hilj € (4,02%)	Ciljna vrijednost 2022: Rast 5% u odnosu na 2020. Ostvarena vrijednost 2022: 1.211.865 hilj. € (rast u odnosu na 2021. 7,75%) ¹⁸	Ciljna vrijednost 2023: Rast 10% u odnosu na baznu.								
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2.1.	Indikator rezultata za period 2023	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023.godini	Izvor finansiranja					
						<table border="1"> <tr> <td>Nacionalni budžet</td> <td>Javni sektor¹⁹</td> <td>IPA</td> <td>Donatori</td> <td>Privatni sektor</td> </tr> </table>	Nacionalni budžet	Javni sektor ¹⁹	IPA	Donatori	Privatni sektor
Nacionalni budžet	Javni sektor ¹⁹	IPA	Donatori	Privatni sektor							
2.1.1. Obezbijediti kredite za razvoj preduzeća u sektorima industrije	<p>IO: Broj podržanih preduzeća kroz kreditne aranžmane u sektorima industrije Polazna vrijednost 2021: 145 preduzeća /48.139.253,45 € Ostvarena vrijednost 2022: 108 preduzeća sredstvima (22 preduzeća u vlasništvu žena / 1.353.201,17 €)</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 80 preduzeća 16 preduzeća u vlasništvu žena)</p> <p>IO 2: Broj novoosnovanih preduzeća iz industrije Polazna vrijednost 2021: 15 novoosnovanih preduzeća Ostvarena vrijednost 2022: 22 preduzeća (12 u vlasništvu žena)</p>	Vodeća institucija: IRFCG	I Q 2023.	IV Q 2023.	27.000.000 €	Javni sektor-IRFCG					

¹⁸ CBCG, Statistika KS banaka, Tabela Tabela 1.6 - Sektorska struktura kredita (<https://www.cbcg.me/me/statistika/statisticki-podaci/monetarna-i-finansijska-statistika/monetarne-finansijske-institucije>)

¹⁹ Sredstva lokalnih samouprava, javnih institucija, uključujući preduzeća u većinskom državnom vlasništvu.

	Ciljna vrijednost 2023: 18 preduzeća (10 preduzeća u vlasništvu žena)					
2.1.2. Realizovati finansijsku podršku za poboljšanje likvidnosti u sektorima industrije kroz faktoring aranžmane (kratkoročni krediti za poboljšanje likvidnosti)	<p>IO: Broj podržanih preduzeća za poboljšanje likvidnosti (Broj potpisanih Ugovora za domaći i međunarodni faktoring)</p> <p>Polazna vrijednost 2021: 33 aranžmana (I pored većeg broja novih ugovora u industrijskom sektoru, smanjen je plasman usljed okolnosti post-pandemijskog oporavka privrede).</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: 27 faktoring aranžmana u industriji (u vlasništvu žena 1 preduzeće/45.000€).</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 22 faktoring aranžmana u industriji (1 preduzeće u vlasništvu žena)</p>	Vodeća institucija: IRFCG	I Q 2023.	IV Q 2023.	13.000.000 €	Javni sektor-IRFCG
2.1.3. Realizacija „Programa grantova za samozapošljavanje“	<p>IO: Broj dodijeljenih grantova za samozapošljavanje za sektore industrije/ukupna vrijednost grantova²⁰</p> <p>Polazna vrijednost 2021: 41 preduzeće u oblasti industrije/304.162,00€</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: U 2022. godini isplaćeno 20% sredstava za 41 grant iz 2020. godine (72.000€). Takođe, za Poziv iz 2021. isplaćeno 96 grantova u vrijednosti 714.085,00€ iz oblasti industrije i zadržan broj korisnika iz Poziva 2019. i 2020. u procentu od 95% (žene učestvovala sa 65% -62/462.556,00€).</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Dodjela grantova za samozapošljavanje 50 nezaposlenih lica (planirano žene 60 % ili 30 žena).</p>	Vodeća institucija: Ministarstvo rada i socijalnog staranja Ključni partner u implementaciji: ZZZCG	I Q 2023.	IV Q 2023.	500.000 €	Nacionalni budžet (ZZZCG)
2.1.4. Implementacija programskih aktivnosti za podršku malim ulaganjima (u fokusu mladi, žene)	<p>IO 1: Broj preduzetnika/privredna društva koja su podržana u okviru Programa</p> <p>Polazna vrijednost 2021: 127</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: 178</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 200 (50% žene)</p> <p>IO 2: Vrijednost podrške kroz grantove</p> <p>Polazna vrijednost 2021: 569.331,35€</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: 759.723,10€ (dodijeljeno za 71 preduzeće u vlasništvu žena 307.104,80€)</p>	Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma	I Q 2023.	IV Q 2023.	1.000.000 €	Nacionalni budžet

²⁰ Napomena: Realizacija „Programa grantova za samozapošljavanje“ koji je sproveden kroz 3 javna poziva, za sektore industrije i sektore koji podržavaju industrijski razvoj po godinama: JP 2019—49/364.625,40€, JP 2020: 146/1.085.824,75€, JP 2021: 96/714.085,00€

	<p>Ciljna vrijednost 2023: 1.000.000€ (najmanje 30% u valsništvu žena)</p> <p>NOVI INDIKATOR IO 3: Broj dodijeljenih vaučera za mlade i žene u biznisu u okviru PL</p> <p>Polazna vrijednost 2022: / PL počinje sa realizacijom u 2023.godini</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 50 dodijeljenih vaučera (70% žene)</p>				200.000 €	Nacionalni budžet					
<p>2.1.5. Program za unapređenje konkurentnosti za 2023. godinu - Programska linija za nabavku opreme velike vrijednosti</p>	<p>IO 1: Broj preduzeća podržanih kroz PL za velika ulaganja/vrijednost ukupne podrške kroz grantove</p> <p>Polazna vrijednost 2022-PL je započela sa implementacijom u 2022.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: 21 preduzeće u iznosu od 797.263,24 € (dodijeljeno za 6 žena vlasnica 280.049,45€)</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 40 preduzeća (30% žene)</p>	Vodeće institucije: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma	I Q 2023.	IV Q 2023.	1.000.000 €	Nacionalni budžet					
Operativni cilj 2.2.		Kreiranje regulatornog okvira i implementacija novih finansijskih instrumenata									
<p>Indikator učinka VCPE²¹ indeks, Indeks atraktivnosti ulaganja, rangiranje</p>	<p>Polazna vrijednost 2021: Rang 77/125 Venture Capital & Private Equity indeks ²²</p>			<p>Ciljna vrijednost 2022: Poboljšanje od 5% u IESE VCPE Indeks rangiranju</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022 n/a²³</p>		<p>Ciljna vrijednost 2023: Poboljšanje od 10% u IESE VCPE Indeks rangiranju</p>					
<p>Indikator učinka Broj EU programa i finansijskih instrumenata kojima se pristupilo</p>	<p>Polazna vrijednost 2021: 5/5 (COSME, WB EDIF, Horizon Europe, EASI, CEB)</p>			<p>Ciljna vrijednost 2022: 4/5</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: 5/5 (COSME, WB EDIF, Horizon Europe, EASI, CEB)</p>		<p>Ciljna vrijednost 2023: 4/5</p>					
<p>Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2.2.</p>	<p>Indikator rezultata za period 2023</p>	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023.godini	<p>Izvor finansiranja</p> <table border="1"> <tr> <td>Nacionalni budžet</td> <td>Javni sektor</td> <td>IPA</td> <td>Donatori</td> <td>Privatni sektor</td> </tr> </table>	Nacionalni budžet	Javni sektor	IPA	Donatori	Privatni sektor
Nacionalni budžet	Javni sektor	IPA	Donatori	Privatni sektor							
<p>2.2.1.Realizacija instrumenata finansijske podrške za inovativna i brzorastuća preduzeća kroz ulaganje u vlasnički kapital</p>	<p>IO: Broj podržanih preduzeća kroz ulaganje u vlasnički kapital (ENIF fond)</p> <p>Polazna vrijednost 2021: 0</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: 0 novih preduzeća, 1 investicija „venture kapital“ u start up kompaniju „Uhura Solutions“</p>	Vodeće institucije: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma/IRFCG	I Q 2023.	IV Q 2023.	48.000 € (ulaganje ENIF fonda u crnogorske kompanije);	<p>Donatori</p> <p>Javni sektor-IRFCG</p>					

²¹ Venture Capital & Private Equity Country Attractiveness Index - indeks, koji mjeri atraktivnost ulaganja investitora, posebno rizičnog kapitala.

²² <https://blog.iese.edu/vcpeindex/>

²³ poslednji raspoloživi podaci za 2021.

	Ciljna vrijednost 2023: 1 preduzeće				5.000 € ulaganje IRF-a u ENIF fond.					
2.2.2. Realizovati instrument kreditno-garantnih šema iz COSME fonda-LGF	IO: Broj odobrenih garantnih šema preduzećima (rizičnije kategorije preduzeća bez kolaterala) Polazna vrijednost 2021: 31 garantna šema Ostvarena vrijednost 2022: 37 garantnih šema Ciljna vrijednost 2023: 30 garantnih šema (10 garantnih šema za žene)	Vodeća institucija: IRFCG	I Q 2023.	IV Q 2023.		Javni sektor-IRFCG ²⁴				
Operativni cilj 2.3.		Podsticanje investicija u modernizaciju prerađivačke industrije								
Indikator učinka Učešće sektora prerađivačke industrije u BDV (stalne cijene, Monstat)	Polazna vrijednost 2021: 4,89 % (2020 ²⁵ , stalne cijene) https://www.monstat.org/uploads/files/Nacionalni%20racuni/BPD/2020/Godisnji%20BDP%202020_crn.pdf	Ciljna vrijednost 2022: 5% učešće u BDV Ostvarena vrijednost 2022: 4,8% učešće u BDV (2021, stalne cijene ²⁶)		Ciljna vrijednost 2023: 5,2% učešće u BDV						
Indikator učinka Produktivnost rada u u prerađivačkoj industriji	Polazna vrijednost 2021: 15,274 € (2020, Monstat) ²⁷	Ciljna vrijednost 2022: Rast 3% u odnosu na 2019. Ostvarena vrijednost 2022: 16.269€ (2021, Monstat) ²⁸ Rast 15% u odnosu na 2019.		Ciljna vrijednost 2023: Rast 5% u odnosu na baznu						
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2.3.	Indikator rezultata za period 2023	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023.godini	Izvor finansiranja				
						Nacionalni budžet	Javni sektor	IPA	Donatori	Privatni sektor
2.3.1. Diverzifikacija kapaciteta u sektoru prerađivačke industrije kroz investiciona ulaganja u okviru vodećih firmi iz domena metalske industrije	IO: Vrijednost investicionog ulaganja Polazna vrijednost 2021: U skladu sa odlukama koje su donijete od strane privatnih vlasnika da se zatvore kapaciteti odnosno nastavi rad sa znatno smanjenim kapacitetima, nije bilo investicionih ulaganja u vodećim firmama iz domena metalske industrije. Ostvarena vrijednost 2022: Nakon obustave proizvodnje u Tošćelik 2021.g., u toku 2022.g. vođene su aktivnosti na planu obezbjeđenja preduslova za pokretanje proizvodnje u vezi sa čim su sprovedeni intenzivni pregovori koji su rezultirali kupovinom od strane Elektroprivrede imovine koja	Vodeća institucija: KAP, Toscelik	I Q 2023.	IV Q 2023.	11.600.000 €	Privatni sektor-ulaganja EPCG Željezara Nikšić				

²⁴ Za realizaciju aktivnosti je opredijeljeno 2.300.000€ što je uključeno u okviru budžeta za realizaciju aktivnosti 2.1.1.

²⁵ Podaci su prikazani za 2020.g., u skladu sa objavljivanjem podataka Uprave za statistiku, koji su dostupni krajem III Q tekuće godine za prethodnu.

²⁶ https://monstat.org/uploads/files/BDP/2021/Godisnji%20BDP%202021_crn.pdf

²⁷ Podaci Monstat, BDV prerađivačka industrija u tekućim cijenama / prosječna zaposlenost u sektoru prerađivačke industrije, u 2020. godini.

²⁸ Podaci Monstat, BDV prerađivačke industrije u tekućim cijenama/prosječna zaposlenost u sektoru prerađivačke industrije u 2021.g.

	<p>je bila u vlasništvu privatnog investitora i pokrenute aktivnosti za formiranje privrednog društva EPCG -Željezara Nikšić koja je u procesu definisanja preciznih proizvodnih planova. Primarna proizvodnja aluminijuma je definisana visokom cijenom električne energije te je ova oblast usmjerena na proizvodnju odlivaka i Al trupaca i bileta.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Pokretanje proizvodnje nove kompanije EPCG-Željezara Nikšić, sa ciljem pružanja dodatne podrške razvoju solarne i ostalih vidova obnovljivih izvora energije kao i proizvodnih jedinica u funkciji pokretanja metaloprerade (izrada konstrukcija, proizvodnje armaturnih elemenata, potkonstrukcija i sendvič paneli i dr.). Nastavak daljih investicionih aktivnosti Uniprom Podgorica na planu diverzifikacije proizvodnog asortimana.</p>					
<p>2.3.2. Podsticati ulaganja u više faze prerade i marketinga prehrambenih proizvoda kroz dodjelu grantova (IPARD II program)</p>	<p>IO: Ukupan broj podržanih projekata IPARD II, Mjera 3²⁹.</p> <p>Polazna vrijednost 2021: Isplaćeno je 7 korisnika (3 korisnika mjera 3, prvi Javni poziv i 3 korisnika mjera 3, drugi Javni poziv i 1 korisnik mjere 3, treći Javni poziv). Investicija realizovana kod 7 korisnika i sprovedena procedura povraćaja sredstava. Takođe, Mjera 3, treći javni poziv - ugovoreno je za 2021. godinu 19 korisnika.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Isplaćeno je 17 korisnika (5 korisnika mjera 3, prvi Javni poziv i 9 korisnika mjera 3, drugi Javni poziv, 2 korisnika mjere 3, treći Javni poziv i 1 korisnik mjera 3, četvrti Javni poziv). Investicija realizovana kod 17 korisnika (za žene osnivačice 3 preduzeća u iznosu od 696.456,18€). Takođe, u okviru Mjere 3, treći i četvrti javni poziv - ugovoreno je 19 korisnika u toku 2022. godine.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Ugovorenih 19 korisnika iz 2022. godine. U toku je peti Javni poziv za Mjeru 3, čija se realizacija investicija i isplata očekuje do kraja 2023. godine (10% korisnika podrške budu preduzeća čiji su osnivači žene). Prilikom realizacije investicije i u procesu isplate podrške korisnici su u obavezi da ispoštuju</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Ključni partneri: MERT, PKCG, IRFCG</p>	I Q 2023.	IV Q 2023.	<p>9.386.667 € ukupno</p> <p>2.346.667 € 7.040.000 €</p>	<p>Nacionalni budžet: 25% IPARD fond: 75%</p>

²⁹ Prikaz je dat za Mjeru 3 „Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda“.

	standardne zaštite životne sredine (investicija - EU standarde, preduzeće – minimalne nacionalne standarde).					
2.3.3. Implementacija programskih aktivnosti za podsticanje direktnih investicija ³⁰	<p>IO 1: Broj potpisanih ugovora o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija Polazna vrijednost 2021: Od ugovora potpisanih 2019. godine, 2 korisnika su u potpunosti realizovala planirane investicije i ostvarili punu ugovorenu zaposlenost. Time su se stekli uslovi za isplatu cjelovite subvencije. 1 Ugovor potpisan po osnovu Javnog poziva iz 2020.g. i nastavljeno sa implementacijom započetih investicionih projekata za 6 preduzeća iz 2019.g Ostvarena vrijednost 2022: Završene investicije za 2 preduzeća iz 2019. i 1 preduzeća iz Javnog poziva za 2020.g./945.500,00€</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Završetak započetih investicija za 2 preduzeća iz 2019. godine/35.000,00€ (žena vlasnica 1 preduzeća)</p> <p>IO 2: Broj ugovorima predviđenih radnih mjesta ostvarenih investicionim projektima Polazna vrijednost 2021: 24 radna mjesta po osnovu projekta iz 2020.g. uz zadržavanje 379 radnih mjesta. Ostvarena vrijednost 2022: Zadržavanje radnih mjesta po osnovu prethodnih Javnih poziva (379 i 24 zaposlenih)</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Zadržavanje radnih mjesta po osnovu prethodnih Javnih poziva (379 i 24 zaposlenih).</p>	Vodeće institucije: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma Ključni partneri: Agencija za investicije	I Q 2023.	IV Q 2023.	35.000 €	Nacionalni budžet
2.3.4. Implementacija programskih aktivnosti za modernizaciju proizvodnih procesa i energetske efikasnost	<p>IO 1: Broj preduzeća podržanih kroz grantove/vrijednost ukupne podrške kroz grantove Polazna vrijednost 2021³¹: 9 preduzeća/369.762,04€ za Programsku liniju za modernizaciju proizvodnih procesa (od podnijetih 29 prijava, 9 je ispunilo uslove i ostvarilo pravo na bespovratna sredstva). Za proizvodnu liniju za</p>	Vodeće institucije: MERT/MNTR/MKI Ključni partneri: Fond za inovacije	II Q 2023.	IV Q 2023.	1.000.000 € ³²	Nacionalni budžet (MERT)

³⁰ Aktivnost se odnosi na implementaciju započetih aktivnosti po osnovu Javnih poziva za sprovođenje Programa za unapređenje konkurentnosti privrede za 2019.g. i 2020.g.

³¹ Uključen odobreni iznos za programsku liniju za podsticaj proizvodnih procesa koja se isplatila u 2021. godini.

³² Finansijska sredstva za realizaciju Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji biće dopunjena sredstvima u iznosu od 1.500.000,00€ iz sredstava IPA 2023 u okviru direktne budžetske podrške Evropske komisije (EK) Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize u skladu sa Predlogom zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu koji je usvojen na sjednici Vlade Crne Gore od 18.05.2023. godine. U svrhu implementacije Programa predviđeno je potpisivanje Sporazuma o međuresornoj saradnji nadležnih ministarstava i Fonda za inovacije Crne Gore, kao institucije nadležne za sprovođenje programa i projekata relevantnih za politike pametne specijalizacije, inovacija i promociju, razvoj i privlačenje investicija u inovacionoj privredi.

	<p>podsticaj proizvodnih procesa iz 2020. godine od 9 ugovorenih korisnika, 2 su tokom 2021. godine predali zahtjeve za isplatu subvencije nakon realizacije ugovorenih aktivnosti.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: 13 preduzeća iz sektora prerađivačke industrije u okviru Programa za razvoj prerađivačke industrije za 2022.-isplaćeno 805.897,88€/ 3 preduzeća u iznosu od 281.173,93 € za proizvodnu liniju za podsticaj proizvodnih procesa iz 2020.g., tj. od 9 ugovorenih korisnika, 3 su tokom 2022.g. predali zahtjeve za isplatu subvencije nakon realizacije ugovorenih aktivnosti. / U okviru Programa za razvoj prerađivačke industrije (dodijeljeno ženama vlasnicama 2 preduzeća u iznosu od 140.633,96€)</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Implementacija Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji - 10 preduzeća iz sektora prerađivačke industrije za uvođenje mjera EE i inovacija, 20% za preduzeća u vlasništvu žena.</p>										
STRATEŠKI CILJ 3.		PODSTICANJE INOVACIJA, TRANSFERA TEHNOLOGIJE I RAZVOJA PREDUZETNIŠTVA									
Operativni cilj 3.1.		Razvoj inovacione infrastrukture u skladu sa potrebama preduzeća									
Indikator učinka Broj registrovanih inovativnih organizacija	Polazna vrijednost 2021: 93 inovativne organizacije (subjekti inovacione djelatnosti) (12 upisano u 2020.) 39 ³³	Ciljna vrijednost 2022: 100 subjekata inovacione djelatnosti Ostvarena vrijednost 2022 104 (rast 166,67% u odnosu na 2021)		Ciljna vrijednost 2023: 120 inovativnih organizacija (subjekata inovacione djelatnosti)							
Indikator učinka GCI index (stub 12)	Polazna vrijednost 2021: GCI 2020 (poslednji raspoloživi podaci za 2019 - Rang 73/141)	Ciljna vrijednost 2022: Rang 70/141 Ostvarena vrijednost 2022: GCI 2020 (poslednji raspoloživi podaci za 2019 - Rang 73/141)		Ciljna vrijednost 2023: Rang 65							
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3.1.	Indikator rezultata za period 2023	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023.godini	Izvor finansiranja					
						<table border="1"> <tr> <td>Nacionalni budžet</td> <td>Javni sektor³⁴</td> <td>IPA</td> <td>Donatori</td> <td>Privatni sektor</td> </tr> </table>	Nacionalni budžet	Javni sektor ³⁴	IPA	Donatori	Privatni sektor
Nacionalni budžet	Javni sektor ³⁴	IPA	Donatori	Privatni sektor							
3.1.1. Unapređenje inovativnosti kroz usluge IPC centara	IO: Unaprijeđena istraživačka infrastruktura/ Broj organizovanih događaja /Broj razvijenih programa podrške za aplikante /Broj podržanih inovatora. Polazna vrijednost 2021:	Vodeće institucije: Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja	I Q 2023.	IV Q 2023.	474.604,53 €	Nacionalni budžet					

³³ Izmjene zakonskog okvira i donošenje Pravilnika o registraciji inovacione djelatnosti (Sl.list CG 100/21) uslovile su ponovnu registraciju inovativnih organizacija u skladu sa novim kriterijuma i uslovima za upis u registar inovacione djelatnosti.

³⁴ Sredstva lokalnih samouprava, javnih institucija, uključujući preduzeća u većinskom državnom vlasništvu.

	<p>Broj unaprijeđenih ili novorazvijenih inforstrukturalnih segmenata - 2/ Broj održanih događaja 127/ Broj razvijenih programa podrške 5/ Broj podržanih inovatora 6.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Broj unaprijeđenih ili novorazvijenih inforstrukturalnih segmenata–2/ Broj održanih događaja – 180/ Broj razvijenih programa podrške – 12/ Broj podržanih inovatora-8.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Broj unaprijeđenih ili novorazvijenih inforstrukturalnih segmenata – 9 kumulativno na kraju 2023./Broj održanih događaja – 237/Broj razvijenih programa podrške – 13/Broj podržanih inovatora -2 od čega 50% žena</p>	<p>Ključni partneri: IPC Tehnopolis</p>				
3.1.2. Kreiranje Centara izvrsnosti	<p>IO 1: Broj uspostavljenih centara izvrsnosti Polazna vrijednost 2021: 2 Centra izvrsnosti CEBIMER i FoodHub. Realizovana I i II istraživačka godina Ostvarena vrijednost 2022: Omogućen nastavak realizacije dva centra izvrsnosti Cebimer i FoodHub</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Nastavak realizacije dva centra izvrsnosti Cebimer i FoodHub</p> <p>IO 2: Broj lica u istraživanju/broj spin off kompanija/broj novih proizvoda/procesa/ patenata Polazna vrijednost 2021: 10 novih full-time angažovanja u istraživanju. Ostvarena vrijednost 2022: 17 full time angažovanja u istraživanju</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 13 full time angažovanja u istraživanju od čega 6 žena</p>	<p>Vodeće institucije: Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja Ključni partneri: UCG, univerziteti, licencirane NIU, subjekti inovacione djelatnosti</p>	I Q 2023.	IV Q 2023.	512.634 €	Nacionalni budžet
Operativni cilj 3.2.		Unapređenje inovacionih aktivnosti kroz saradnju naučno-istraživačkih institucija i preduzeća				
Indikator učinka Ukupna domaća potrošnja na istraživanje i razvoj GERD kao % BDP	Polazna vrijednost 2021: 0,36% BDP (poslednji raspoloživi podaci 2019) ³⁵	Ciljna vrijednost 2022: 0,5% BDP Ostvarena vrijednost 2022: Poslednji zvanični podaci za I&R dostupni za 2019.g., dok je istraživanje za 2020.g. u toku. Relevantno za sva tri indikatora.	Ciljna vrijednost 2023: 0,55% BDP			
Indikator učinka Iznos ulaganja u istraživanje i razvoj poslovnog sektora	Polazna vrijednost 2021: Poslovni sektor 2,11 mil. € (poslednji raspoloživi podaci 2019. 14%) ³⁶	Ciljna vrijednost 2022: Rast ulaganja za 15%	Ciljna vrijednost 2023: Rast ulaganja za 20% u odnosu na baznu			
Indikator učinka	Polazna vrijednost 2021:	Ciljna vrijednost 2022:	Ciljna vrijednost 2023:			

³⁵ Podatak Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta, Saopštenje za 2019. godinu. <https://wapi.gov.me/download/3fdd48be-7bb7-439f-a7b8-2a1f073b4078?version=1.0>

³⁶ <https://wapi.gov.me/download/3fdd48be-7bb7-439f-a7b8-2a1f073b4078?version=1.0>

Broj angažovanih na poslovima istraživanja i razvoja		posljednji raspoloživi podaci 2019. 1586 istraživača, 685 istraživača (FTE) u 2019.		Povećanje za 5%		Povećanje za 15% u odnosu na baznu				
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3.2.	Indikator rezultata za period 2023	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023.godini	Izvor finansiranja				
						Nacionalni budžet	Javni sektor ³⁷	IPA	Donatori	Privatni sektor
3.2.1. Implementacija programskih aktivnosti za inovativne grantove za partnerstva nauke i privrede, start up predakceleraciju i zapošljavanje istraživača	<p>IO 1: Broj odobrenih projekata subjektima inovacione djelatnosti sa učešćem preduzeća/vrijednost granta (do 100.000 €/200.000€ po partnerstvu) Polazna vrijednost 2021: 10 tekućih projekata, od čega do kraja 2021.godine, 8 završenih projekata. Ostvarena vrijednost 2022: 3 završena projekta i 16 novih projekata.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 5 projekata za inovativna preduzeća, 5 projekata privrednih subjekata za dokaz koncepta, 10 inovativnih projekata podrške S3, od čega 20% vlasnice preduzeća žene</p> <p>IO 2: Broj uspostavljenih partnerstava u sistemu inovacija Polazna vrijednost 2021: 18 partnerstava Ostvarena vrijednost 2022: 16 novih (porast 88,89%)</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: : 6 novih partnerstava</p> <p>IO 3: Broj start up/spin off kompanija/broj proizvoda, procesa/patenata (program podrške za predakceleraciju start up i grantovi za start up) Polazna vrijednost 2021: 10 novih startapova, 22 startap tima uključena u predakceleracijske programe/proizvoda (biće poznato tek na kraju realizacije predakceleracijskih programa – maj 2022.) Ostvarena vrijednost 2022: Podržano 18 start up timova kroz predakceleraciju, 10 startapova kroz ranu fazu razvoja startapova, 7 novih proizvoda/4 edukativna programa S3</p>	Vodeća institucija: Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja, Fond za inovacije Crne Gore Ključni partneri: Naučno-istraživačke ustanove, preduzeća, državni i privatni univerziteti, privatni sektor, NVO	I Q 2023.	IV Q 2023.	900.000 € 1.850.000 € (programske linije Fonda – budžet – inovativna preduzeća, dokaz koncepta, predakceleracija i rana faza razvoja startapova	EU IPA Nacionalni budžet				

³⁷ Sredstva lokalnih samouprava, javnih institucija, uključujući preduzeća u većinskom državnom vlasništvu.

	<p>Ciljna vrijednost 2023: 10 startap timova kroz program predakceleracije - 30% rukovoditeljke startap timova, 10 startapova kroz ranu fazu razvoja startapova – 20% vlasnice startapova žene/ broj odobrenih edukativnih programa za S3 - 8</p> <p>IO 4: Broj podržanih inovativnih projekata IPA/broj istraživača- doktoranada angažovano kroz projekte/broj inovativnih biznis ideja kao rezultat</p> <p>Polazna vrijednost 2021: Implementirana 4 projekta/32 doktoranda i doktora nauka. Preostalih 9 projekata će se finalizovati do kraja II kvartala 2022. godine.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Finalizovano 13 projekata iz prethodne Grant šeme IPA SOPEES 2015-2017./32 doktora nauka Ugovoreno novih 9 projekata iz IPA 2020 Grant šeme „Inovativni potencijal u službi inovacija“</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Realizacija 9 ugovorenih projekata iz IPA 2020 Grant šeme „Inovativni potencijal u službi inovacija“</p>				80.000 €	Nacionalni Budžet (Fond za inovacije)
					Predfinansiranje 671.954,90 €	IPA (ukupna vrijednost Grant šeme 980.643,54€)
<p>3.2.2. Realizovati program obuke i savjetovanja za ključne aktere u kreiranju predloga projekata u okviru EU programa i jačanje kapaciteta NCP</p>	<p>IO 1: Broj održanih obuka/Broj učesnika (predstavnik preduzeća)</p> <p>Polazna vrijednost 2021: COSME/SMP 1 obuka/20 učesnika (MER); 2 Horizont Evropa info dana / 95 učesnika (MPNKS) + 1 Horizont Evropa dvodnevna obuka / 60 učesnika (MPNKS)</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: COSME SMP (MERT) 12 događaja i obuka/200 učesnika; 2 EUREKA infodana MER/MNTR u saradnji sa Privrednom komorom CG)/ 60 učesnika 1 EIT/EIC Infodan u okviru projekta HE Policy Answers)/ 20 učesnika; 2 Horizont Evropa info-dana./80 učesnika, MPNKS/MNTR); 1 regionalni COST info dan (online format)/ 200 učesnika</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: COSME SMP (MERT) 12 obuka/300 učesnika; Održana 2 infodana za EUREKA i Horizont Evropa – Stub III Inovativna Evropa (uključujući EIT) Održane 4 zvanične konsultacije/sastanci za EUREKA i Horizont Evropa – Stub III Inovativna Evropa (uključujući EIT); 3 Horizont Evropa info-dana/100 učesnika (MNTR); 1 COST info dan (MNTR).</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma/ Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja</p> <p>Ključni partneri: preduzeća, NI</p>	I Q 2023.	IV Q 2023.	5.000 € 4.000 €	COSME/SMP Donacije HORIZON EUROPE Nacionalni budžet MNTR

	<p>IO 2: Broj NCP za Industrijsko vođstvo/jačanje kapaciteta</p> <p>Polazna vrijednost 2021: Organizovana 2 webinara za oblasti Evropski savjet za inovacije i Evropski inovacioni ekosistemi u 2021.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Organizovana 3 vebinara za NCP.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Učešće na 2 događaja za NCP</p>					
<p>3.2.3. Podsticati učešće u EU programima COSME (SMP) INVEST EUROPE, EUREKA, HORIZON EUROPE/S3</p>	<p>IO 1: Broj uspješno finansiranih projektnih predloga sa učešćem preduzeća u EUREKA (konkurs ID)</p> <p>Polazna vrijednost 2021: Implementacija 8 tekućih projekata, 0 završenih, nije bilo novih projekata</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Broj tekućih EUREKA projekata 4, završenih 5 projekata, 1 novi EUREKA projekat u fazi ugovaranja</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 5 završenih EUREKA projekata u 2023.godini iz prethodnog ciklusa, 2 nova EUREKA projekta, 20% žena rukovoditeljki novih projekata</p> <p>IO 2: Broj odobrenih aplikacija u okviru programa COSME (SMP)/H 2020/EUREKA</p> <p>Polazna vrijednost 2021: Odobrene dvije Horizont Evropa projektne aplikacije, trenutno u procesu ugovaranja sa Evropskom komisijom (MPNKS)</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: COSME (SMP) 1 projekat odobren (MERT); Podržan 1 EUREKA projekat koji se kandidovao za EIC Akcelerator kroz Konkurs NID za 2022.³⁸ Horizont Evropa: ukupno 9 odobrenih Horizont Evropa projekata. Dodatno, sredstvima MNTR podržano 5 timova kroz tačku 1 Konkursa NID "Učešće u programu Horizont Evropa".</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Realizacija odobrenog COSME (SMP) projekt, 2 podržana projekata za EIC iz nacionalnih sredstava; 5 odobrenih aplikacija u okviru Horizont Evropa programa</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma/Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja</p> <p>Ključni partneri: preduzeća, NI</p>	I Q 2023.	IV Q 2023.	<p>150.000 €</p> <p>80.000 €</p> <p>3.500 €</p> <p>1.400.000 €</p> <p>357.667,74 €</p> <p>40.000 €</p> <p>Podrška učešću u HE programu – Stub Inovativna Evropa</p> <p>35.000 €</p> <p>Podrška učešću u HE programu – Konkurs za sufinansiranje NID u 2023. godini</p>	<p>Nacionalni Budžet (tekući i novi EUREKA projekti)</p> <p>COSME (SMP) članarina-Nacionalni budžet SMP kontribucija će biti definisana nakon potpisivanja Sporazuma SMP.</p> <p>EUREKA (Nacionalni budžet kontribucija)</p> <p>HORIZON Europe-Nacionalni budžet</p> <p>HORIZON Europe – IPA (povraćaj sredstava putem za 2022. godinu)</p> <p>Nacionalni Budžet</p> <p>Nacionalni Budžet</p>

³⁸ Konkurs za finansiranje naučno-istraživačke djelatnosti <https://www.gov.me/clanak/obavijestjenje-naucnoistrazivackoj-zajednici-konkurs-nid-2022-2>

Operativni cilj 3.3.		Razvoj institucionalne infrastrukture i usluge podrške za razvoj preduzetništva								
Indikator učinka SME Policy index – Indeks Akta o MSP Preduzetničko vještine, poddimenzija (8a)	Polazna vrijednost 2021: SME Policy Index 2019 - 2,35 ³⁹	Ciljna vrijednost 2022: 2,5 Ostvarena vrijednost 2022: SME Policy Index 2022 - 3,28 ⁴⁰		Ciljna vrijednost 2023: 2,8						
Indikator učinka SME Policy index – Indeks Akta o MSP Usluge podrške za MSP, poddimenzija (5a2)	Polazna vrijednost 2021: SME Policy Index 2019 - 4,23 ⁴¹	Ciljna vrijednost 2022: 4,0 Ostvarena vrijednost 2022 SME Policy Index 2022 – 4,69 ⁴²		Ciljna vrijednost 2023: 4,2						
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3.3.	Indikator rezultata za period 2023	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023.godini	Izvor finansiranja				
						Nacionalni budžet	Javni sektor	IPA	Donatori	Privatni sektor
3.3.1. Unaprijediti kapacitete Biznis centara, inkubatora i Centara kompetencija za pružanje usluga preduzećima	<p>IO 1: Broj pruženih konsultantskih usluga od strane biznis centara Polazna vrijednost 2021: Ukupno 39 usluga (RBC Bar: usluge za podršku preduzetništvu- 34 biznisa podržano kroz saradnju sa Opštinom Bar; 100 osoba na obukama za sticanje vještina za zapošljavanje (Design thinking, Arduino programiranje, Web App razvoj i Razvoj poslovnog modela.RBC Berane: 5 usluga) Ostvarena vrijednost 2022: 117 (57 BsC Bar, 60 Berane) Ciljna vrijednost 2023: 100 konsultantskih usluga</p> <p>IO 2: Broj usluga inkubatora Polazna vrijednost 2021: Ukupno 40 usluga (30+10 usluga inkubatora, podrška stanarima inkubatora RBC Bar +RBC Berane) Ostvarena vrijednost 2022: 104 (99 BsC Bar, 5 Berane) Ciljna vrijednost 2023: 100</p> <p>IO 3: Broj novih preduzeća-stanara inkubatora Polazna vrijednost 2021: RBC Bar 3 nova biznisa (stanara). Ostvarena vrijednost 2022: 9 stanara (BsC Bar)</p>	Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma Ključni partner: Lokalne samouprave/ Inkubator/ Biznis centar Bar, Inkubator Berane	I Q 2023.	IV Q 2023.	Ukupno 220.000 € 77.000 € 90.000 € 15.000 € 38.000 €	Javni sektor (opštine) IPA Donatori Privatni sektor				

³⁹ <https://www.oecd.org/countries/montenegro/sme-policy-index-western-balkans-and-turkey-2019-g2g9fa9a-en.htm-Odnosi> se na oba indikatora u okviru OC 3.3

⁴⁰ OECD SME Policy Index 2022, https://www.oecd-ilibrary.org/development/sme-policy-index_24136883

⁴¹ <https://www.oecd.org/countries/montenegro/sme-policy-index-western-balkans-and-turkey-2019-g2g9fa9a-en.htm-Odnosi> se na oba indikatora u okviru OC 3.3

⁴² OECD SME Policy Index 2022, https://www.oecd-ilibrary.org/development/sme-policy-index_24136883

	<p>Ciljna vrijednost 2023: 5 stanara/ki BsC Bar</p> <p>IO 4: Broj osoba sa unaprijeđenim poslovnim kompetencijama ostvarenim u Centru kompetencija PG-Birzinijum Hub</p> <p>Polazna vrijednost 2021: 22 učesnika (UPCG)-obuke sprovedene utvrđenom dinamikom, uz broj polaznika prilagođen važećim epidemiološkim mjerama.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: 39 učesnika/ce (UPCG) - obuke sprovedene planiranom dinamikom</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 30 učesnika/ca</p>	<p>Vodeća institucija: UPCG</p> <p>Ključni partner: Glavni grad Podgorica</p>			500 €	Privatni sektor UPCG				
<p>3.3.2. Implementacija programskih aktivnosti za pružanje mentoring usluga</p>	<p>IO 1: Broj obučanih mentora/ki</p> <p>Polazna vrijednost 2021: 0 mentora/ki</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: 0</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 10</p> <p>IO 2: Broj preduzeća koja koriste usluge mentorstva</p> <p>Polazna vrijednost 2021: 6 preduzeća</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: 22 preduzeća/9 odobreno ženama vlasnicama</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 20 preduzeća (50% žene)</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma</p> <p>Ključni partneri: Biznis centri, lokalne samouprave</p>	I Q 2023.	IV Q 2023.	35.000 €	Nacionalni budžet				
Operativni cilj 3.4.		Podsticanje razvoja zelene ekonomije								
Indikator učinka Količina izvezenog opasnog otpada		Polazna vrijednost 2021: U 2021.godini izvezeno 76.070t otpada		Ostvarena vrijednost 2022: U 2022.godini izvezeno je 5.350t otpada		Ciljna vrijednost 2023: 25.000t očekivana količina				
Indikator učinka Broj podržanih korisnika subvencijama Eko fonda		Polazna vrijednost 2021: 32		Ciljna vrijednost 2022: 53		Ciljna vrijednost 2023: 60				
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3.4.	Indikator rezultata 2023. godinu	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023.godini	Izvor finansiranja				
						Nacion alni budžet	Javni sektor	IPA	Don ator i	Privat ni sektor
<p>3.4.1. Razvoj i implementacija programa, projekata i sličnih aktivnosti u oblasti očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unapređivanja životne sredine, energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora i energije na državnom i lokalnom nivou</p>	<p>IO: Iznos realizovane finansijske podrške za podsticanje primjene mjera energetske efikasnosti i nastavak realizacije programa podrške za prelazak na zelena vozila</p> <p>Polazna vrijednost 2021: 04.03.2021.god. potpisan je opšti Memorandum o saradnji između Eko-fonda i Ministarstva kapitalnih investicija. Eko fond je u</p>	<p>Vodeća institucija: Fond za zaštitu životne sredine (Eko-fond)</p>	I Q 2023.	IV Q 2023.	400.000 €	Nacionalni budžet (Eko fond)				

	<p>junu 2021.god. inicirao programske i projektne aktivnosti prema Ministarstvu kapitalnih investicija. U dijelu aktivnosti koje su se sprovodile u 2021.g. od strane Eko fonda realizovani su finansijski podsticaji za nabavku električnih i hibridnih vozila namijenjeni fizičkim licima i privredi. Kroz sprovedeni javni konkurs subvencionisana je nabavka električnih i hibridnih vozila u iznosu od 100.000 € (15 hibridnih/1 električno subvencionisanih vozila za domaćinstva; 5 hibridnih/9 električnih vozila za pravna lica/preduzetnike.</p> <p>Eko fond je subvencionisao nabavku i ugradnju fotonaponskih sistema za privredu i poljoprivredu u iznosu od 88.404 € u saradnji sa UNDP, sa 5 subvencionisanih fotonaponskih sistema, uz očekivano smanjenje emisije CO2 na godisnjem nivou od 209 t.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Od strane Eko fonda realizovani su finansijski podsticaji za nabavku električnih i hibridnih vozila namijenjeni domaćinstvima, privredi i javnom sektoru. Kroz sprovedene javne konkurse subvencionisana nabavka električnih i hibridnih vozila u iznosu od 175.000€ (subvencionisano 54 vozila (14 električna /40 hibridi)/ Korisnici- 33 domaćinstva/ 13 privrednika i 1 preduzetnik/ 3 javni sektor. Eko fond je subvencionisao nabavku i ugradnju fotonaponskih sistema „On grid i off grid fotonaponski sistemi“ za privrednike i preduzetnike u iznosu od 142.800 €/9 subvencionisanih fotonaponskih sistema, uz očekivano smanjenje emisije CO2 na godišnjem nivou od 505 t.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Podržano minimum 60 korisnika/ca</p>					
<p>3.4.2. Saniranje i remedijacija deponija industrijskog otpada⁴³</p>	<p>IO: Riješena pitanja naslijeđenih deponija industrijskog otpada</p> <p>Polazna vrijednost 2021: Nastavljeno je sa izvozom grita sa lokacije brodogradilišta Bijela budući da su obezbijedene neophodne dozvole za izvoz otpada. Poslednje količine grita izvezeno su početkom februara 2022. godine. Završeni su radovi na remedijaciji flotacionog jalovišta „Gradac“ i na deponiji pepela i šljake „Maljevac“.</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Agencija za zaštitu životne sredine Ključni partneri:</p>	<p>I Q 2023.</p>	<p>II Q 2023.</p>	<p>7.500.000 €</p>	<p>Nacionalni budžet (kredit Svjetske banke)</p>

⁴³ Projekat Svjetske banke" Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje" – U proceduri zahtjev za produžetak projekta sa kraja marta 2023. na kraj juna 2023.g.

	<p>Ostvarena vrijednost 2022: Poslednje količine grita izvezene su početkom februara 2022. godine, kao i 7.500 tona kontaminiranog zemljišta. Kada je u pitanju deponija čvrstog otpada KAP-a, pripremljena je tehnička dokumentacija za deponiju čvrstog otpada (završeni Glavni projekat remedijacije, koji je odobren od strane revidenta, kao i Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu (EIA) i Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu i društvo (ESIA), koji su odobreni od strane Svjetske banke i nacionalne institucije. Kada su u pitanju bazeni crvnog mulja, završeni su Glavni projekat remedijacije, koji je odobren od strane revidenta, kao i Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu i društvo (ESIA) koji je odobren od strane Svjetske banke i Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu (EIA) odobren od Agencije za zaštitu životne sredine.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Završetak radova na remedijaciji tla lokacije brodogradilišta Bijela.</p>	Svjetska banka				
<p>3.4.3. Ekološki prihvatljivo zbrinjavanje otpada koji sadrži PCB⁴⁴</p>	<p>IO: Riješeno pitanje trajnog zbrinjavanja otpada koji sadrži PCB</p> <p>Polazna vrijednost 2021: Završen je ugovoreni posao dekontaminacije opreme sa niskim stepenom kontaminacije, uz oko 80 t dekontaminirano i vraćeno vlasniku na dalju upotrebu. U pogledu trajnog odlaganja visoko kontaminirane PCB opreme, ulja i otpada, odloženo je 224,76 t. Ukupna količina PCB opreme i otpada koji je zbrinut ovim aktivnostima je oko 305 tona. Sa količinama iz 2021.g., ukupno je 553 t, odnosno 85% PCB opreme i otpada identifikovanog u zemlji, zbrinuto na ekološki prihvatljiv način, a rizik od izlaganja ovoj opasnoj hemikaliji je značajno smanjen.</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: Oko 640 tona PCB otpada i opreme identifikovano/475 t PCB otpada i opreme uklonjeno i trajno zbrinuto/ 80 t PCB transformatora dekontaminirano i vraćeno u upotrebu/ 1.050 t PCB kontaminiranog zemljišta uklonjeno. Jedno skladište rekonstruisano na način da zadovoljava uslove za skladištenje opasnih hemikalija/preko 70 učesnika na radionicama i studijskim posjetama. Konzervirana kontaminirana lokacija oko skladišta PCB-a u KAP.</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma Ključni partneri: UNDP, GEF</p>	III Q 2023.	IV Q 2024.	120.000 €	Donatori-Globalni fond za životnu sredinu (GEF) – UNEP/MAP

⁴⁴ Projekat "Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje otpadom koji sadrži polihlorovane bifenile (PCB) u Crnoj Gori" (GEF)

	Ciljna vrijednost 2023: Izrada studije za lokaciju Bokokotorskog zaliva koja razmatra opciju za sanaciju kontaminiranih morskih sedimenata (PCB)									
3.4.4. Implementacija programskih aktivnosti za razvoj cirkularne ekonomije	IO 1: Broj podržanih preduzeća Polazna vrijednost 2021: 1 preduzeće Ostvarena vrijednost 2022: / Ciljna vrijednost 2023: 10 preduzeća IO 2: Vrijednost odobrene podrške Polazna vrijednost 2021: 4.628,40€ Ostvarena vrijednost 2022: 0 € Ciljna vrijednost 2023: 200.000,00 €	Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma	I Q 2023.	IV Q 2023.	200.000 €	Nacionalni budžet				
3.4.5. Razvoj projekata u cilju implementacije ekološki prihvatljivih tehnologija u poslovanju turističke privrede	Indikator rezultata: Broj „zelenih“ objekata turističke industrije Početna vrijednost 2022: 15 Ciljna vrijednost 2023: 18	Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma Ključni partner: Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i tursitička privreda	I Q 2023.	IV Q 2024.	/					
Operativni cilj 3.5.		Podrška diverzifikaciji ponude industrijskog sektora u regionalnom kontekstu								
Indikator učinka Broj podržanih manifestacija kroz različite programa podsticanja razvoja preduzetništva u ruralnim sredinama	Polazna vrijednost 2021: 286 manifestacija (2021)		Ciljna vrijednost 2022: Povećanje za 10% u odnosu na 2020. Ostvarena vrijednost 2022: 411 manifestacija - Povećanje od 297%		Ciljna vrijednost 2023: Povećanje za 30% u odnosu na baznu					
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3.5.	Indikator rezultata 2023. godinu	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023.godini	Izvor finansiranja				
						Nacion alni budžet	Javni sektor	IPA	Don ator i	Privatn i sektor
3.5.1. Stvoriti uslove za diverzifikaciju ekonomskih aktivnosti u ruralnim sredinama kroz realizaciju programa podrške (MIDAS projekat, IPARD program 2014-2020)	IO: Broj podržanih projekata Polazna vrijednost 2021: Javni poziv za Mjeru 7 „Diverzifikacija ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima“ je raspisan 23.06.2021. godine. Po Javnom pozivu je pristiglo 102 zahtjeva za podršku. Ostvarena vrijednost 2022: Realizovana je administrativna i terenska kontrola za 102 prijave.	Vodeće institucije: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Ključni partner: MER, NTO, Poslovne asocijacije	I Q 2023.	IV Q 2023.	1.500.000 € (375.000 € NB; 1.125.000 € IPARD)	Nacionalni budžet: 25% IPARD fond: 75%				

	<p>Od ukupno pristiglih, 24 zahtjeva su ocijenjena pozitivno, u iznosu investicije 2,26 mil € (bez PDV-a), dok bi podrška iznosila 1,47 mil. €, od čega 1,1 mil. € EU podrške.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023:24 podržana projekta (10% za žene)</p>					
<p>3.5.2. Program podsticajnih mjera u oblasti turizma (podrška za obogaćivanje i unapređenje ponude, znanja i vještina neophodnih za turizam, organizovanje manifestacija i dostupnosti)</p>	<p>IO 1: Ukupan broj manifestacija u organizaciji LTO (MERT, Realizacija Programa podsticajnih mjera u oblasti turizma) Polazna vrijednost 2021: 286 manifestacija Ostvarena vrijednost 2022: 411 manifestacija (povećan kvalitet manifestacija, uz veliki broj manifestacija organizovan kroz višednevni program)</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: do 5% više u odnosu na 2022. godinu</p> <p>IO 2: Broj projekata kojima su odobrena sredstva (MERT, Realizacija Programa podsticajnih mjera u oblasti turizma) Polazna vrijednost 2021: 67 projekata Ostvarena vrijednost 2022: 67 projekata za Program podsticajnih mjera (zaprimljeno je 100 zahtjeva, ali je nakon utvrđivanja ispunjenosti uslova samo 67 ispunilo uslove, što je uslovljeno načinom i kvalitetom podnešenih aplikacija).</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: do 5% više projekata u odnosu na 2022. godinu</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma/ NTO CG Ključni partneri: privreda, lokalne TO</p>	II Q 2023.	IV Q 2023.	630.000 €	Nacionalni budžet
<p>3.5.3. Diverzifikacija turističke ponude na Sjeveru Crne Gore</p>	<p>IO 1: Iznos opredijeljenih sredstava za finansiranje obnove postojećih i stvaranja infrastrukture na novim lokacijama namijenjenim za skijališta Polazna vrijednost 2021: 8.682.446,67 € Tokom 2021.g. su na svim skijalištima preko UJR izvođeni radovi. Najintenzivniji radovi su izvođeni na izgradnji žičare K7 u sklopu Ski centra "Kolašin 1600" i Žičara K7 stavljena u funkciju februara 2022.g. Ostvarena vrijednost 2022: 9.604.045,05 € Tokom 2022.g., preko UKP izvođene su određene aktivnosti. Najintenzivniji radovi su izvođeni na izgradnji žičare K7 i pratećih ski staza u sklopu Ski centra "Kolašin 1600" i Žičara K7 je stavljena u funkciju februara 2022.g.</p>	<p>Vodeće institucije: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma Ključni partneri: Uprava javnih radova, DOO " Skijališta Crne Gore", Investiciono razvojni fond Crne Gore, privatni investitori</p>	I Q 2023.	IV Q 2023.	14.444.693,32 €	Nacionalni budžet (Kapitalni budžet)

	Ciljna vrijednost 2023: Opređijeljena sredstva za finansiranje radova na postojećim skijalištima i lokacijama budućih skijališta, sa predviđenom bržom dinamikom u odnosu na prethodni period.					
3.5.4. Razvoj kreativnih industrija-realizacija Programa "Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija"	IO: Broj podržanih preduzeća u oblasti kreativnih industrija Polazna vrijednost 2021: bez projekata Ostvarena vrijednost 2022: 33 projekata i programa/172.367,00€ Ciljna vrijednost 2023: 35 projekata, od čega je najmanje 34,29% predviđeno za žene preduzetnice.	Vodeća institucija: Ministarstvo kulture i medija	I Q 2023.	IV Q 2023.	200.000 €	Nacionalni budžet
3.5.5. Program za razvoj i promociju zanatstva za 2023. godinu	IO 1: Broj preduzeća podržanih zanatlija kroz grantove/vrijednost ukupne podrške kroz grantove Polazna vrijednost 2021: 8/21.022,92€ Ostvarena vrijednost 2022: 22 zanatlije (preduzetnici/privredna društva)/145.317,31€ (dodijeljeno ženama vlasnicama 8 preduzeća u iznosu od 45.144,30 €) Ciljna vrijednost 2023: 20 zanatlija (preduzetnici i privredna društva/ 175.000 € (najmanje 20% žene)	Vodeće institucije: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma	I Q 2023.	IV Q 2023.	175.000 €	Nacionalni budžet
Operativni cilj 3.6.		Podsticanje digitalne transformacije preduzeća				
Indikator učinka Indeks onlajn usluga (OSI) ⁴⁵	Polazna vrijednost 2021 0,54 Indeks on-line usluga u 2020. (EGDI Index 2020.)	Ciljna vrijednost 2022: Povećanje za 10% Ostvarena vrijednost 2022: 0,55 Indeks on-line usluga u 2022. (EGDI Index 2022.)			Ciljna vrijednost 2023 Povećanje za 20%	
Indikator učinka Procenat obezbjeđivanja usluga putem Web sajta preduzeća ⁴⁶	Polazna vrijednost 2021 84,6% kompanija koje imaju Web sajt (73% dostupan katalog/cjenovnik i 62,5% linkovi ili reference na društvenim mrežama 2021) ⁴⁷	Ciljna vrijednost 2022 Procenat preduzeća koja imaju Web sajt povećan za 3% Ostvarena vrijednost 2022: 85% preduzeća posjeduje Web site (74,5% dostupan katalog/cjenovnik i 65% linkovi ili reference na društvenim mrežama 2022) ⁴⁸			Ciljna vrijednost 2023 Procenat preduzeća koja imaju Web sajt povećan za 4%	
	Indikator rezultata 2023. godinu	Nadležne institucije				Izvor finansiranja

⁴⁵ EGDI Kompozitni indeks <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/114-Montenegro>

⁴⁶ Usljed metodološke promjene u izvještavanju indikatora kod upotrebe IKT u preduzećima, napravljena je izmjena kod prvobitno definisanog indikatora učinka za praćenje ostvarenosti operativnog cilja, i naveden novi u skladu sa raspoloživim podacima.

⁴⁷ <https://monstat.org/uploads/files/ICT/2021ent/Upotreba%20IKT%20u%20preduzecima%202021.pdf>

⁴⁸ <https://monstat.org/uploads/files/ICT/2022ent/Saop%C5%A1tenje%202022%20Preduzeca.pdf>

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3.6.			Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023. godini	Nacionalni budžet	Javni sektor	IPA	D o n a t o r i	Privatni sektor
3.6.1. Promocija i obezbjeđenje savjetodavne podrške za unapređenje biznisa primjenom digitalizacije	<p>IO 1: Broj održanih događaja/učesnika/ca Polazna vrijednost 2021: 2/28 (UPCG); 5 događaja /108 učesnika (Odbor PKCG za ICT) Ostvarena vrijednost 2022: 14/562 PKCG; UPCG: 1 događaj/panel za digitalnu transformaciju (hibridni format) uz učešće 10 preduzeća iz CG. UPCG je bila poslovni partner HGK - Županijske komore Otočac u organizaciji međunarodne konferencije u Otočcu, Hrvatska.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 10/300 PKCG (40% za žene); 10 događaja/150 učesnika/ca UPCG (Odbor UPCG za digitalnu transformaciju; saradnja sa HGK kroz online edukativnu platformu)</p>	Vodeća institucija: PKCG, UPCG	I Q 2023.	IV Q 2023.	3.000 € 500 €	Privatni sektor (PKCG)	Privatni sektor (UPCG)			
3.6.2. Program podrške za digitalnu transformaciju preduzeća	<p>IO1: Broj podržanih preduzeća Polazna vrijednost 2021: 16 preduzeća Ostvarena vrijednost 2022: 36 (dodijeljeno ženama vlasnicama 19 preduzeća u iznosu od 84.379,94 €)</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 50 (30% žene)</p> <p>IO2: Vrijednost dodijeljenih grantova Polazna vrijednost 2021: 95,844.42€ Ostvarena vrijednost 2022: 215.951,94€</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: PL za podršku digitalizaciji 250.000,00€</p>	Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma Ključni partneri: preduzeća, startapovi	I Q 2023.	IV Q 2023.	250.000 €	Nacionalni budžet				
3.6.3. Analiza stepena digitalizacije crnogorske privrede	<p>IO: Izrađen dokument Polazna vrijednost 2021: Anketirano 100 preduzeća na temu digitalizacije i donijete preporuke (stepen korišćenja ICT) PKCG Ostvarena vrijednost 2022: Anketirano 100 preduzeća na temu digitalizacije i donijete preporuke (stepen korišćenja ICT) PKCG Ciljna vrijednost 2023: Anketirano 1000 preduzeća</p>	Vodeća institucija: PKCG	I Q 2023.	IV Q 2023.	/	Privatni sektor (PKCG)				

STRATEŠKI CILJ 4.		UNAPREĐENJE PRISTUPA TRŽIŠTU								
Operativni cilj 4.1.		Pojednostavljenje trgovinskih procedura i smanjenje tehničkih barijera trgovine								
Indikator učinka Prosječno vrijeme izvoza robe u drumskom saobraćaju (h) ⁴⁹	Polazna vrijednost 2021: Mjerenje vremena je sprovedeno u novembru/ decembru 2021. godine. Izrada Studije mjerenja vremena (2022.)	Ciljna vrijednost 2022: Smanjiti vrijeme potrebno za sprovođenje procedura za izvoz za najmanje 10%		Ciljna vrijednost 2023: Smanjiti vrijeme potrebno za sprovođenje procedura za izvoz za najmanje 20% ⁵⁰						
		Ostvarena vrijednost 2022: 6h i 13 minuta								
Indikator učinka Procenat elektronskih carinskih deklaracija koje podnose imaoi oodobrenja za pojednostavljene postupke na osnovu knjigovodstvenog upisa ⁵¹	Polazna vrijednost 2021: 4,28%	Ciljna vrijednost 2022: 10%		Ciljna vrijednost 2023: 15%						
		Ostvarena vrijednost 2022: 3,80%								
Indikator učinka Global Enabling Trade Index, rangiranje, WEF	Polazna vrijednost 2021 Posljednji raspoloživi podaci za 2016. godinu - 62. mjesto/136 zemalja ⁵²	Ciljna vrijednost 2022 60. mjesto Ostvarena vrijednost 2022: n/a		Ciljna vrijednost 2023 58. mjesto						
Indikator učinka World Bank Trade Logistics Index, rangiranje	Polazna vrijednost 2021 Posljednji raspoloživi podaci za 2018. godinu - 77. mjesto/160 zemalja ⁵³	Ciljna vrijednost 2022 75. mjesto Ostvarena vrijednost 2022: n/a		Ciljna vrijednost 2023 73. mjesto						
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 4.1.	Indikator rezultata 2023. godinu	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023.godini	Izvor finansiranja				
						Nacionalni budžet	Javni sektor ⁵⁴	IPA	Donatori	Privatni sektor
4.1.1. Implementiranje procedura pojednostavljenog i ubrzanog puštanja roba kroz Implementaciju programa ovlašćenih privrednih subjekata (OPS) ⁵⁵	IO: Broj privrednika sa statusom OPS Polazna vrijednost 2021: Jednom novom privrednom subjektu je dodijeljen AEO status za carinska pojednostavljenja i sigurnost i zaštitu u skladu sa najvišim standardima u oblasti saradnje i partnerstva između carine i biznis zajednice. Ostvarena vrijednost 2022: Jedan privredni subjekat je podnio zahtjev za dobijanje statusa AEO Ciljna vrijednost 2023: 1 novi privredni subjekat	Vodeća institucija: Ministarstvo finansija /Uprava prihoda i carina Ključni partneri: Privredna komora	I Q 2023.	IV Q 2023. (kontinuirano)	/					

⁴⁹ Prosječno vrijeme izvoza robe u drumskom saobraćaju se odnosi na vrijeme koje protekne od početka izvoznog postupka kod CI Terminal Podgorica do istupa robe na CI Dobrakovo.

⁵⁰ Procenti se odnose na početnu vrijednost iz 2020.godine.

⁵¹ Uslijed metodološke promjene u izvještavanju, izmijenjen je prvobitno definisani indikator učinka za praćenje ostvarenosti OC, koji prikazuje % podnošenja elektronskih carinskih deklaracija u odnosu na ukupan broj podnijetih carinskih deklaracija.

⁵² http://www3.weforum.org/docs/WEF_GETR_2016_report.pdf

⁵³ <https://ipi.worldbank.org/about>

⁵⁴ Sredstva lokalnih samouprava, javnih institucija, uključujući preduzeća u većinskom državnom vlasništvu

⁵⁵ Implementacija mjera za olakšanje trgovine definisanih STO Sporazumom o trgovinskim olakšicama i CEFTA Dodatnim protokolom 5 (PER).

<p>4.1.2. Uspostavljanje Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS)⁵⁶</p>	<p>IO: Obezbjedivanje preduslova za punu implementaciju NCTS-a Polazna vrijednost 2021: Odložena nacionalna primjena NCTS za 2022.godinu Ostvarena vrijednost 2022: Realizacija ugovora za implementaciju NCTS-a i ugovora za podršku pristupanju Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku i Konvenciji o olakšicama u trgovini robom je završena krajem 2022.g., usaglašavanje finalnih izvještaja nakon čega slijede završna plaćanja. Pilot primjena započeta 16.05.2022.g, dok je nacionalna primjena NCTS-a odložena za 2023.g, izmijenjeni Carinski zakon, Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu podnošenja carinske deklaracije i drugih obrazaca koji se upotrebljavaju u carinskom postupku, kako bi bili u skladu sa EU zakonodavstvom za NCTS.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: Nacionalna primjena NCTS-a i pristupanje Konvencijama</p>	<p>Vodeća institucija: Uprava prihoda i carina Ključni partneri: Ministarstvo finansija</p>	<p>I Q 2023.</p>	<p>IV Q 2023.</p>	<p>149.919 € za usluge za održavanje i nadogradnju aplikativnog softvera u NCTS sistemu.</p>	<p>Nacionalni Budžet (UPC)</p>
<p>4.1.3. Implementacija programskih aktivnosti za unapređenje marketinga</p>	<p>IO 1: Broj podržanih preduzeća Ostvarena vrijednost 2022: Programska linija je počela sa realizacijom u 2023.</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 30 (50% žene)</p> <p>IO 2: Vrijednost finansijske podrške Polazna vrijednost 2022: / Ostvarena vrijednost 2022: / Ciljna vrijednost 2023: 150.000,00 €</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma Ključni partneri:</p>	<p>I Q 2023.</p>	<p>IV Q 2023.</p>	<p>150.000 €</p>	<p>Nacionalni budžet</p>
<p>4.1.4. Podsticati uvođenje i sertifikaciju sistema upravljanja kvalitetom i bezbjednošću hrane, kao i uključivanje poljoprivrednih proizvođača u registrovane šeme kvaliteta (Agrobudžet)</p>	<p>IO 1: Broj podržanih proizvođača za sisteme upravljanja kvalitetom i bezbjednošću hrane Polazna vrijednost 2021: 10 Ostvarena vrijednost 2022: 8 proizvođača/ce</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 8</p> <p>IO 2: Broj podržanih proizvođačkih grupa uključenih u šeme kvaliteta Polazna vrijednost 2021: 1 Ostvarena vrijednost 2022: 2</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 3</p> <p>IO 3: Broj podržanih analiza kvaliteta proizvoda Polazna vrijednost 2021: 33</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Ključni partneri: Monteorganica, Poslovne asocijacije</p>	<p>I Q 2023.</p>	<p>IV Q 2023.</p>	<p>160.000 €</p>	<p>Nacionalni budžet</p>

⁵⁶ Implementacija mjera za olakšanje trgovine definisanih STO Sporazumom o trgovinskim olakšicama i CEFTA Dodatnim protokolom 5 (PER).

	Ostvarena vrijednost 2022: 100 Ciljna vrijednost 2023: 150					
4.1.5. Realizovati aktivnosti na planu FSC sertifikacije gazdovanja šumama	IO: Površina sertifikovanih šuma Polazna vrijednost 2021: Aktivnost nije realizovana jer nije došlo do reorganizacije Uprave za šume u DOO. Ostvarena vrijednost 2022: Aktivnost uspostavljanja FSC sertifikata nije realizovana jer nije izvršena reorganizacija Uprave za šume u DOO, kao pravnog lica koje može biti nosilac FSC sertifikata. Ciljna vrijednost 2023: Pripremne aktivnosti na uspostavljanju FSC sertifikata u crnogorskim šumama ukoliko dođe do reorganizacije Uprave za šume u DOO.	Vodeća institucija: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Ključni partner: Uprava za šume	I Q 2023.	IV Q 2023.	/	Nacionalni budžet
4.1.6. Razvoj informacionog sistema u šumarstvu	IO: Primjena novog informacionog sistema u oblasti šumarstva Polazna vrijednost 2021: Izrada projektne dokumentacije i tehničke specifikacije za šumarski sektor (MPŠV i Uprava za šume) koja je upućena EK na odobrenje kako bi se započelo sa realizacijom. Ostvarena vrijednost 2022: Nerealizovana aktivnost usljed kašnjenja u realizaciji procedure odobravanja projektnih sredstava, koja su odobrena od strane EK u IV kvartalu 2022.g.. Ciljna vrijednost 2023: Planirano je raspisivanje tendera u II kvartalu 2023. godine i dalja Implementacija nadograđenog ŠIS-a, i njegova povezanost sa svim područnim jedinicama Uprave za šume i ministarstva.	Vodeća institucija: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Ključni partner: Uprava za šume	I Q 2023.	IV Q 2023.	400.000 €	IPA
4.1.7. Obezbjedenje savjetodavne podrške preduzećima na polju kodifikacije sa ciljem stvaranja preduoslova za učešće na NATO tržištu	IO: Broj kompanija koje su dobile NCAGE (NATO entitetski kod) i koje su upoznate sa procedurama kodifikacije kao i uvećanje broja kodifikovanih proizvoda crnogorskih proizvođača i njihov opis u NMRCL - NATO master katalog referenci za logistiku. Polazna vrijednost 2021: 17 novih kompanija i 69 novih proizvoda Ostvarena vrijednost 2022: 26 novih kompanija i 21 novi proizvod Ciljna vrijednost 2023: 4 nove kompanije i 14 novih proizvoda	Vodeća institucija: Ministarstvo odbrane Ključni partneri: Privredni subjekti/privredne asocijacije	I Q 2023.	IV Q 2023.		U okviru redovnih poslovnih aktivnosti – nije potrebno dodatno finansiranje.

Operativni cilj 4.2.		Unapređenje povezivanja u klustere i međunarodne lance vrijednosti										
Indikator učinka Broj uspostavljenih vertikalnih klastera		Polazna vrijednost 2021: /		Ciljna vrijednost 2022: 1 Ostvarena vrijednost 2022: /		Ciljna vrijednost 2023: 2						
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 4.2.	Indikator rezultata za period 2021-2023. godine	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023. godini	Izvor finansiranja						
						Nacion alni budžet	Javni sektor	IPA	Dona tori	Privat ni sekto r		
4.2.1. Analiza stanja razvijenosti postojećih klastera i klaster inicijativa		IO 1: Kreirana Analiza stanja Polazna vrijednost 2022: Program za razvoj klastera je inkorporiran u Operativni program za implementaciju Strategije pametne specijalizacije 2021-2024. godine. Ciljna vrijednost 2023: Sprovedena nova Analiza stanja razvijenosti postojećih klastera i klaster inicijativa		Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma/UNDP	III Q 2023.	IV Q 2023.	15.000 €	UNDP				
Operativni cilj 4.3.		Jačanje izvoznih performansi preduzeća										
Indikator učinka SME Policy index – Indeks Akta o MSP Integracija preduzeća u globalne lance vrijednosti, poddimenzija (10.2)		Polazna vrijednost 2021: SME Policy index -2019. -3,09 ⁵⁷		Ciljna vrijednost 2022: 3,3 Ostvarena vrijednost 2022: SME Policy index 2022-3,58 ⁵⁸		Ciljna vrijednost 2023: 3,6						
Indikator učinka Broj preduzeća koja su uspostavila poslovnu saradnju		Polazna vrijednost 2021: 15 (kumulativno 2019-2020.g. - 32 preduzeća uspostavila saradnju)		Ciljna vrijednost 2022: Povećanje broja preduzeća za 20% Ostvarena vrijednost 2022: 12		Ciljna vrijednost 2023: Povećanje broja preduzeća za 30%						
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 4.3.	Indikator rezultata 2023. godinu	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023. godini	Izvor finansiranja						
						Nacion alni budžet	Javni sektor	IPA	Dona tori	Privat ni sekto r		
4.3.1. Jačanje ekonomske diplomatije u funkciji uspostavljanja kontakata sa potencijalnim poslovnim partnerima i povećanje izvoza		IO 1: Broj primljenih i obrađenih zahtjeva za tržišnim informacijama Polazna vrijednost 2021: 94 Ostvarena vrijednost 2022: 83 MVP Ciljna vrijednost 2023: 70 IO 2: Broj prosljeđenih informacija o sajmovima, poslovnim forumima, privredno-turističkim skupovima u državi i inostranstvu s ciljem promocije Crne Gore. Polazna vrijednost 2021: 77 (MVP); 6 (UPCG)		Vodeća institucija: Ministarstvo vanjskih poslova Ključni partneri: MERT, PKCG, UPCG, Poslovna udruženja, Agencija za investicije Crne Gore, Počasni	I Q 2023.	IV Q 2023.	/	U okviru redovnih poslovnih aktivnosti – nije potrebno dodatno finansiranje.				

⁵⁷ OECD SME Policy Index 2019, <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/g2g9fa9a-en.pdf?expires=1570609300&id=id&accname=guest&checksum=A1F5656ACC2C231456C1C9BD7A100FCE>

⁵⁸ OECD SME Policy Index 2022, https://www.oecd-ilibrary.org/development/sme-policy-index_24136883

	<p>Ostvarena vrijednost 2022: 99 (MVP); 9 (UPCG); MVP</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 80</p> <p>IO 3: Broj održanih prezentacija o investicionim potencijalima za strana DKP u Crnoj Gori</p> <p>Polazna vrijednost 2021: 13</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: 11 MVP, 10 (MIA)</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 7 MVP; 10 (MIA)</p>	<p>konzuli Crne Gore, crnogorska preduzeća, turističke organizacije</p>				
<p>4.3.2. Podsticati internacionalizaciju domaćih preduzeća kroz pružanje informacija, organizaciju poslovnih susreta, sajmova, misije za razvoj kroz aktivnosti EEN mreže</p>	<p>IO 1: Broj preduzeća kojima su pružene savjetodavne usluge</p> <p>Polazna vrijednost 2021: 120</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: 150 MERT</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 200 MERT</p> <p>IO 2: Broj događaja/poslovnih foruma i B2B sastanci</p> <p>Polazna vrijednost 2021: 7 + 13 (online) PKCG 10 događaja/poslovnih foruma i B2B sastanaka (MER)</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: 10 (MERT); 9 poslovnih foruma PKCG</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 10 (MERT); 10 poslovnih foruma PKCG</p> <p>IO 3: Broj preduzeća koja su uspostavila poslovnu saradnju</p> <p>Polazna vrijednost 2021: 5 preduzeća (MER), 10 PKCG</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: 2 (MERT) 10 (PKCG)</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 5 (MERT) 10 (PKCG)</p>	<p>Vodeća institucija: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma Ključni partner: Članovi EEN Konzorcijuma/PKCG</p>	I Q 2023.	IV Q 2023.	5.000 €	COSME (SMP) EEN MERT
					16.935 €	PKCG (donatori)
					80.000 €	PKCG (privatni sektor)
<p>4.3.3. Promocija povećanja konkurentske sposobnosti domaćih proizvoda i usluga i organizacija sajmova i promotivnih aktivnosti</p>	<p>IO 1: Broj promotivnih događaja/broj učesnika</p> <p>Polazna vrijednost 2021: Promotivne aktivnosti PKCG - 1 događaj/42 učesnika</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: promotivne aktivnosti PKCG - 4 događaja/90 učesnika; 5 događaja (MERT) / 125 učesnika</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 5 (MERT) promotivne aktivnosti PKCG - 4 događaja/120 učesnika</p> <p>IO 2: Organizacija učešća privrede na događajima/sajmovima</p> <p>Polazna vrijednost 2021: 6 sajmova (PKCG)</p> <p>Ostvarena vrijednost 2022: 3 (MERT) 12 sajmova (PKCG)</p> <p>Ciljna vrijednost 2023: 3 (MERT) 12 sajmova (PKCG)</p>	<p>Vodeće institucije Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, MPŠV, PKCG, IRFCG</p> <p>Vodeća institucija: PKCG</p>	I Q 2023.	IV Q 2023.	10.000 €	MERT Donacije
					300.000 €	PKCG Privatni sektor
					180.000 €	PKCG Privatni sektor

4.3.4. Programska linija za internacionalizaciju za 2023. godinu	IO 1: Broj preduzeća podržanih kroz grantove/vrijednost podrške kroz grantove Polazna vrijednost 2022: Programska linija je počela sa realizacijom u 2022. Ostvarena vrijednost 2022: 9 preduzeća/16.248,63 € (dodijeljeno ženi vlasnici jednog preduzeća iznos od 1.000,00€) Ciljna vrijednost 2023: 20 /100.000€ (40% žene)	Vodeće institucije: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma	I Q 2023.	IV Q 2023.	100.000 €	Nacionalni budžet
---	--	---	-----------	------------	-----------	-------------------

PREPORUKE ZA EFIKASNO SPROVOĐENJE AKTIVNOSTI U 2023. GODINI

Imajući u vidu identifikovane izazove za rast konkurentnosti industrije, analizu ostvarenog rezultata realizacije Akcionog plana Industrijske politike za 2022. godinu, ostvarenje dostupnih indikatora učinka, ključne preporuke za implementaciju, definisane su aktivnosti planirane za realizaciju u okviru Akcionog plana za 2023. godinu, na nivou strateških i operativnih ciljeva čija će se realizacija pratiti relevantnim indikatorima rezultata i učinka kako bi se ispunili definisani ciljevi industrijskog razvoja. Kako bi proces implementacije bio uspješan, prethodio je zahtjevan proces koordinacije, planiranja, kako sa aspekta vremena, tako i sa aspekta kvaliteta predloženih aktivnosti i projekata, odnosno ciljnih indikatora za 2023. godinu, a uzeti su u obzir i interni i eksterni faktori sprovođenja aktivnosti i projekata i iskustva u implementaciji akcionih planova iz prethodnih godina. Poseban akcenat je dat aktivnostima koje se nijesu realizovale u 2022.godini u planiranom obimu, čija je realizacija u kašnjenju ili se odvija sporijom dinamikom od planirane ili je došlo do njihovog prolongiranja za 2023.godinu, predloženi su mehanizmi njihove implementacije, uz posebno naglašenu obavezu institucija nosilaca ovih aktivnosti da se iste u skladu sa postavljenim rokovima realizuju u periodu trajanja aktuelnog Akcionog plana.

Od ključnog značaja za ostvarivanje očekivanih ciljeva i rezultata utvrđenih Akcionim planom Industrijske politike za 2023. godinu je funkcionisanje međuresorne saradnje sa zadatkom obezbjeđenja efikasne koordinacije na kreiranju i implementaciji svih definisanih aktivnosti, a imajući u vidu prioritete iz Programa rada Vlade Crne Gore za 2023.godinu, kao i horizontalnost i kompleksnost implementacije politike.

Proces implementacije Akcionog plana Industrijske politike za 2023. je u nadležnosti različitih institucija i aktera, javnog i privatnog sektora, a određeni broj aktivnosti realizuje uz podršku međunarodnih institucija/organizacija i donatorskih projekata. U cilju unapređenja procesa implementacije i monitoringa realizacije aktivnosti utvrđenih Akcionim planom Industrijske politike za 2023. godinu, od posebne važnosti je **aktivna uloga Koordinacionog tijela za izradu i implementaciju Industrijske politike** i predstavnika institucija na upravljačkom i operativnom nivou, uz snažniju koordinaciju institucija i međusobnu saradnju.

Kvalitetnom institucionalnom i međuresorsnom saradnjom nadležnih ministarstava i institucija omogućiće se efikasnije dostizanje postavljenih ciljeva i rezultata i u krajnjem, ostvariće se bolje valorizacija postojećih resursa u sektoru prerađivačke industrije, podstaći diverzifikacija i razvoj proizvoda sa većom dodatnom vrijednošću, omogućiti resursna efikasnost, osavremenjavanje i digitalizacija poslovnih procesa i kreirati dodatni izvori održivog ekonomskog rasta i razvoja uz veće zapošljavanje i ravnomjerniji regionalni razvoj. Istovremeno, efikasno sprovođenje podrazumijeva i fokus na jačoj sinergiji Industrijske politike sa S3 strategijom putem realizacije započelih i kreiranja novih mehanizama podrške modernizaciji industrije i realizaciji aktivnosti na liniji prioriteta pametne specijalizacije i prioriteta strukturnih reformi, i boljeg usklađivanja sa relevantnim EU komunikacijama industrijske politike.

Dodatno, pokrenute su intenzivne aktivnosti na evaluaciji sprovođenja aktuelne Industrijske politike kako bi se obezbijedilo pravovremeno korišćenje nalaza evaluacije u procesu izrade nove Industrijske politike u nastupajućem periodu implementacije 2024-2028. godine, uz aktivno učešće predstavnika Koordinacionog tijela za izradu i implementaciju Industrijske politike.